"Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
LEIDŽIA KAS PENKTADIENĮ
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
Dr. M. J. Vinikas, Sekr. ir Adm.
PRENUMERATA METAMS:
Jungtinėse Valstijose ---------- $1.50
Kitose Valstybėse ---------- $2.00
"TĖVYNĖ"
307 West 30-th Street, New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Telefonas LAckawanna 4-5529

HISTORICAL SOCIETY

The Lithuanian Weekly "Tėvynė"
PUBLISHED EVERY FRIDAY
By the Lithuanian Alliance of America
Dr. M. J. Vinikas, Sec'y & Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States ---------- $1.50
To Foreign Countries ---------- $2.00
"TĖVYNĖ"
307 West 30-th Street, New York, N. Y.

No. 47 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized June 27, 1918 New York, N. Y., Lapkričio (November) 25, 1938. Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879 Vol. XXIX

Pasaulio Įvykių Savaitinė Apžvalga

GRUODŽIO 11 DIENĄ KLAIPĖDOS SEIMELIO RINKIMAI

Naciai ruošiasi atskirti Klaipėdą nuo Lietuvos

Nacių "triukšmai" Klaipėdoje

Žydų pogromai Vokietijoj nukreipė pasaulio dėmesį nuo Klaipėdos, kur naciai visą šį laiką veikė prieš lietuvius ir Lietuvą, rengdamies atplėšti Klaipėdą nuo Lietuvos. Apie Klaipėdos nacių "triukšmavimus" ir "demonstracijas" šiuo laiku mums tenka sužinoti tik iš labai atsargių pranešimų, kuriuos gauna Lietuvos gen. konsulas New Yorke p. J. Budrys.

KLAIPĖDA, lapkričio 8 d. Direktorija atleido keturis lietuvius mokytojus. Seimelio rinkimų komisija pripažino Kariuomenės Teismo Apeliacinių Rumų baustiesiems rinkimų teises. Neatsižvelgdama pasekmių, Direktorija rengiasi išleisti patvarkymą vietoje gubernatoriaus vetuoto įstatymo kovai su bedarbe. Iš lietuvių ir toliau atiminėja pasus, o buvusius Neumano bylos kalinius skiria pareigunais. Klaipėdos žydai ruošiasi apleisti kraštą, jieško Kaune butų bei patalpų krautuvėms ir įmonėms. Lapkričio 4 d. Rusnėje demonstravo vokietininkai, kurie traukė abu vokiečių himnus.

KLAIPĖDA, lapkričio 11 d. Po eilės demonstracijų, Klaipėdos vokietininkai kiek aprimo. Rinkiminiame vokietininkų 29 kandidatų sąraše Neumanas išstatytas pirmuoju kandidatu. Seimelio rinkimų komisija Jesučio žudikams, kurie buvo Lietuvos teismo nuteisti ir po atlikimo dalies bausmės amnestuoti, pripažino rinkikų teises. Agitatorių sukurstyti kelių mokyklų mokiniai atsisakė mokytis lietuviškai, išmetė iš mokyklos valstybės ženklą.

Pažymėtina, kad šiomis dienomis pas prezidentą ir vyriausybės narius lankėsi Klaipėdos krašto lietuviškųjų organizacijų atstovai.

Gruodžio 11 dieną bus Klaipėdos seimelio rinkimai. **NACIAI JUOS TIKISI LAIMĖTI. PALIUOSUOTI IŠ KALĖJIMO HITLERININKAI STOVI PIRMOJ VIETOJ NACIŲ SĄRAŠUOSE.** Niekas neabejoja, kad jie bus išrinkti.

O ką jie darys po to?

Tai priklausys nuo Hitlerio.

Negali buti abejonės, kad Hitleris nori atsiimti Klaipėdą. Nacių triukšmavimai Klaipėdoje parodo, kad Hitleris Klaipėdos prijungimo žygį rengiasi atlikti dabar.

Lietuvos valdžia vienok iš savo pusės pakartotinai savo pranešimais užtikrino mus ir pasaulį, kad "tarptautiniuose santykiuose" Lietuvos padėtis esanti puiki. Ką tie užtikrinimai reiškė, galima tik spėlioti. Jie gal reiškė Lietuvos valdžios pageidavimą, kad taip butų, kuomet taip nėra. Pastebėtina taipgi, kad juose visai nebuvo minima Klaipėda. O Klaipėdos likimo valanda jau čia pat. Išrodo, kad Lietuvos valdžia užmerkia sau akis prieš Klaipėdos likimo baisybę, ir net nenori, kad kas nors pasaulyje pareikštų lietuviškai Klaipėdai simpatiją, kuomet Hitleris darys jos "anšlusą".

Santykiai su Lenkija ir Hitleris

Santykiuose su Lenkija gal Lietuvos valdžia ir turėjo pamato pasakyti, kad jos padėtis yra puiki. Lenkijoj įvyko valdiški rinkimai, kuriuose buvo išrinkti valdiški senatoriai ir atstovai. Lietuvoj taipgi buvo valdiški rinkimai, kurie išrinko valdišką prezidentą Antaną Smetoną. Be to Lenkijos užsienių ministeris Beckas viešai pasakė, kad Lenkija nenori imti Lietuvos, bet nori geruoju su Lietuva gyventi.

Vienok svarbu, ką Hitleris apie tai sako ir ką jis planuoja su pačia Lenkija daryti.

Lenkija mato Ukrainos smekią

Lenkų ministeris Beckas jau turi daugiau nesusipratimų su Hitleriu. Ponui Beckui nepasisekė priartinti Vengrijos sieną prie Lenkijos. Hitleriui pasipriešinus, čekiška Rusinija nebuvo prijungta prie Vengrijos. Rusinija dabar gauna autonomiją ir vadinsis Karpatiška Ukraina. Nes taip Hitleris norėjo. Jis taipgi nori kad Karpatiška Ukraina vėliau eitų vienybėn su Lenkiška Ukraina. O Lenkijoj yra arti septynių milionų ukrainiečių. Hitleris lenkiškus ukrainiečius remia. Lvove jau jie pradėjo labai bruzdėti. Su Hitlerio pagelba iš Karpatiškos ir Lenkiškos Ukrainų pasidarytų viena Ukraina. O dar vėliau tą Ukrainą Hitleris bandytų padidinti prijungdamas prie jos ir rusišką Ukrainą, kuri dabar yra bolševikų rankose.

Beckas tikisi, kad jį Mussolini parems jo kovoj prieš Hitlerį del Ukrainos. Todel susitaręs su vengrais jis bando "revoliuciją" kelti čekiškoj Rusinijoj arba Ukrainoj. Lenkų ir vengrų atsiųstieji "sukilėliai" Rusinijoj jau daro suirutę, kelia "buntą", bando griauti tiltus. Lenkus "malšina" čekų kariuomenė. Čekai tokiu budu nors išnetyčių pasidarė Hitlerio talkininkais.

Šioj savo kovoj prieš Hitlerį lenkų ministeris Beckas vargiai gali tikėtis laimėti. Jokios rimtos pagelbos iš Mussolinio pusės jis veikiausia nesusilauks. Mussolini visvien pirmiausia dar laikysis Berlino-Rymo "ašies".

Todel nestebėtina, kad Lenkija dabar gerinasi Lietuvai.

Lenkijos ir Lietuvos padalinimas

Bet Hitleris savo keliu turi daugybę savo šnipų ir agitatorių pačioj Lenkijoj. Be to Lenkijoj yra daugiau kaip milionas "prispaustų" vokiečių, kuriuos Hitleris nori išlaisvinti. Nacių propaganda Lenkijoj plačiai varoma.

Pereitą savaitę čia teko sužinoti, kad Hitlerio agitatoriai Lenkijoj skleidžia indomų žemlapį, kurs parodo nacių planus. **Tas žemlapis atiduoda Vokietijai lenkišką koridorių, Dancigą ir Gdynią, bet už tai Lenkijai atiduoda visą Lietuvą ir dalį Latvijos su Liepoja kaipo Lenkijos portu.**

Tą galima suprasti kaipo Hitlerio pasiulymą Lenkijai, aplinkiniais keliais, atiduoti jai Lietuvą už koridorių ir Ukrainą. Tai yra meškerė Lenkijai. Jeigu ji tą meškerę griebtų, tai pati pražutų.

Lietuvą atiduoti Lenkijai Hitleris gal nei nemano. Tą tenka suprasti iš Hitlerio bandymų daryti taiką su Rusijos komunistais. Sulyg pranešimų iš Prahos, Hitleris pasiulęs Stalinui atiduoti jam Estoniją ir Suomiją, bet savo "intakoje" norėjęs pasilikti Lietuvą ir Latviją. Lenkija irgi Hitleriui tektų, bet pirma to butų padalinta aršiau negu Čekoslovakija. Dalinant Lenkiją, Vilnius vėl tektų Lietuvai ir butų įsteigta nauja gan didelė valstybė — Ukraina.

Šie ar šiems panašųs planai dabar neduoda Hitleriui miegoti. Jiems vykinti jam reikėjo Čekoslovakijos. Dabar jis Čekoslovakiją turi. Su Čekoslovakijos pagelba jis mėgins apsidirbti su Lenkija, su Lietuva, su Vengrija, Rumanija, Jugoslavija ir Bulgarija. Ateis eilė ir Mussoliniui, kurs turi tirštai vokiečių apgyventą Tyrolį.

Vokietija

Žydų klausimas ir nacių politika

Žydų pogromai Vokietijoj atšaldė Angliją nuo vokiečių ir sukėlė prieš nacius visą Amerikos visuomenę. Prezidentas Rooseveltas aiškiais žodžiais pasmerkė nacių barbarizmą ir atšaukė ambasadorių Wilsoną iš Berlyno. Amerikos prekybos atstovas D. Miller taipgi tapo atšauktas. Griežtais žodžiais nacius pasmerkė visų pažiurų amerikiečiai: Hooveris, Al. Smithas, La Guardia, Dewey ir kiti.

Hitleris irgi atšaukė savo ambasadorių Hansą Dieckhottą iš Washingtono.

Amerikos protestas matyt paveikė į Hitlerį — bent tai valandai. Buvo pranešta, kad Hitleris pasakys smarkią kalbą prieš žydus Duesseldorfe, laidojant užmuštąjį vokiečių diplomatą vom Rathą. Hitleris buvo tose laidotuvėse, bet nekalbėjo. Už jį kalbėjo jo užsienio ministeris Ribbentropas. Sakoma, kad jaunas Hitlerio diplomatas Ernst vom Rath, kurį jaunuolis žydas H. Grynszpanas nušovė Paryžiuje, pats buvęs slaptas nacių priešas.

Iš Vokietijos buvo pranešimų, kad Hitlerį sulaikęs maršalas Geringas nuo tolesnių ir didesnių išsišokimų prieš žydus, kad tarp Geringo ir propagandos ministerio Goebelso įvyko konfliktas žydų klausime, ir kad Geringas paėmęs viršų.

Nors Francija lygiai pasipiktino žydų pogromais, kaip ir Anglija, bet Vokietijos laikraščiai labiausia kolioja Angliją už "kišimasi į nacių reikalus." Hitleris dabar parodo didelį norą pyktis su Anglija. Jam tas reikalinga, kad neatšaldžius vokiečių nuo didelio ginklavimosi. Hitleriui reikia barškinti kardais. Tuo jis pasilaiko. Išrodo, kad Anglija ir Amerika pasiliks Hitlerio priešais. Su Sovietų Rusija ir net su Francija jis jau bando taikytis.

Žydų padėtis Vokietijoj pasiliks baisi dar ilgą laiką. Nei Anglija, nei Amerika negalės išvežti iš Vokietijos pusę miliono žydų. Apie tai daug kalbama, bet mažai kas išeis. Perdaug žydų nei Amerika nenori prisiimti. Nėr vietos žydams nei Palestinoj. Sakoma, kad patys naciai jieškos pasaulyje žydams vietos. Kol kas tik viena-antra pietinės Amerikos respublika pareiškė sutikimą priimti vejamus žydus — bet po nedaug.

Ispanija

Svarbus lojalistų laimėjimas

Nuo pat pavasario Ispanijoj karas eina prie Ebro upės, kuri per kalnus šiaur-rytinėj Ispanijoj teka į Vidužemio jurą. Lojalistai priėmė obalsį "No Pasaran" (jie nepereis) ir iki šiol tą obalsį išlaikė. Franco armija perėjo upę vieną ir antrą sykį, bet lojalistai kiekvieną sykį atsigriebė ir fašistus nustumė. Nuo liepos mėnesio Ebro upės krantai, ypač dešinysis krantas, buvo kruviniausių mušių scena. Sutraukę daugybę orlaivių ir kanuolių fašistai gavo persvarą prieš lojalistus ir juos nuvijo nuo Ebro upės krantų. Bet pereitą savaitę lojalistai vėl atsirado prie Ebro upės. Po smarkaus ir ilgo kruvino mušio fašistai buvo nuvyti nuo upės. Mušių laukuose žuvusių liko po 40,000 iš kiekvienos pusės. Lojalistai skaito šį laimėjimą svarbiu todel, kad jis sulaikė fašistų žygį į Valenciją.

Italija

Anglijos-Italijos sutartis

Pereitą savaitę Romoje Chigi palociuje Anglijos ir Italijos atstovai galų gale pasirašė Anglijos-Italijos sutartį, kurios norėjo Chamberlainas Sekami yra svarbiausi sutarties punktai: (1) garantija palaikyti dabartinę padėtį (status quo) Vidužemio juroje, (2) pasikeitimas karinėmis žiniomis, (3) pažadėjimas palaikyti Saudi Arabijos ir Yemeno nepriklausomybę, (4) susilaikymas nuo kerštingos propagandos, (5) garantija Anglijos teisių ties Tanos ežeru, (6) garantija tikybinių teisių gyventojams Italijos Rytų Afrikoj, (7) garantija Suezo Kanalo laisvės.

Ši sutartis buvo numatyta dar pavasarį, bet jos pasirašymas buvo atidėliojamas laukiant, kol Mussolini ištrauks savo kariuomenę iš Ispanijos.

Amerika

Prekybos sutartis su Anglija ir Kanada

Pereitą savaitę Baltajame Name Washingtone Amerika, Anglija ir Kanada pasirašė naują prekybos sutartį, kuri numažins muitus, o kitus visai panaikins.

Anglija panaikins muitus ant Amerikos kviečių, taukų ir vaisinių sunkų; numažins muitus ant Amerikos ryžiaus, obuolių ir kitų vaisių ir leis Amerikai daugiau įvežti Anglijon kumpių, kiaulienos, kornų, bovelnos ir tt.

Kanada numažins muitus ant vaisių, popieros, medžio, geležinių išdirbinių, mašinų, audinių ir tt. ir nepakels muito ant automobilių.

Suvienytos Valstijos numažins muitus ant Kanados galvijų, kiaulių, surio, kiaušinių, javų, bet ne ant kviečių, taipgi leis įvežti daugiau lentų.

Amerikos valstybių konferencija

Gruodžio mėnesyje įvyks Aštunta Amerikos Valstybių Tarptautinė konferencija Limos miste, Peru. Tai bus didelės svarbos konferencija, kuri turės sustiprinti Amerikos visų respublikų vienybę dabartiniu laiku, kad demokratijoms tenka ginkluotis, kad apsigynus nuo diktatorių.

Tarp daugelio kitų delegatų ton konferencijon prezidentas Rooseveltas paskyrė buvusį republikonų kandidatą į prezidentus Alfredą M. Landoną. Kaipo delegatę konferencijon prez. Rooseveltas taipgi paskyrė C. I. O. pirmininko Jono L. Lewiso dukterį p-lę Katryną Lewis, 27 metų amžiaus. P-lė Lewis yra jos tėvo sekretorė. Ji yra labai plačiai apsiskaičius. Prezidentas Rooseveltas, paskirdamas ją į delegates, suteikė ne tik jai, bet ir jos tėvui didelę garbę.

Amerika labiau ginkluosis

Amerika ir Amerikos valdžia pradėjo įsitikinti, kad Suvienytos Amerikos Valstijos gali but priverstos stoti į karą su diktatoriais apgynime savo laisvės ir demokratijos— ne tik šiaurinėje, bet ir pietinėje Amerikoje. Amerikos kongresas yra paskyręs daugiau kaip bilioną dolerių naujų karo laivų statybai. Ta statyba eina pirmyn. Pereitą savaitę laivyno departamentas užsakė tris naujus šarvuotlaivius. Kada susirinks 76-tas kongresas sausio mėnesyje, jam teks svarstyti dar didesnę Amerikos apsiginklavimo programą. Amerikai reikia daugiau kanuolių arba "patrankų" ir daug daugiau aeroplanų. Palyginus su kitų šalių tokių aeroplanų skaičium tai yra tik mažmožis. Karo sekretoriaus padėjėjas L. Johnson pereitą savaitę pareiškė, kad musų aeroplanų skaičius turėtų but bent keturis syk didesnis.

C. I. O. naujas vardas

C. I. O. savo Pittsburgho konvencijoj pasiliko C. I. O. Tik pirmoji raidė C turės kitokią reikšmę. Pažangioji pramonės darbininkų unija arba unijų sąjunga priėmė naują vardą: **CONGRESS of Industrial Organizations** (iki šiol vadinosi Committee for Industrial Organization). John L. Lewis, kurs išbuvo tris metus komiteto pirmininku, konvencijos tapo išrinktas kongreso prezidentu vieniems metams.

Prezidentas Rooseveltas atsiuntė ir C. I. O. konvencijai prašymą, kad jieškotų taikos su Amerikos Darbo Federacija. John L. Lewis pasakė, kad taikos negalės buti tol, kol Amerikos Darbo Federacija nepripažins pramoninio pamato unijų organizavimui. C. I. O. dabar turi 4,037,877 narių.

Po konvencijos prez. Lewis pareiškė, kad jis išvarys iš C. I. O. visus komunistų agitatorius.

Palestina

Rengiama taikos konferencija

Anglijos valdžia rado, kad Palestinos padalinimas tarp žydų ir arabų butų "nepraktiškas". Todel nutarė pakviesti Londonan žydų ir arabų atstovus, kad prie bendro stalo radus išrišimą žydų ir arabų klausimui Palestinai. Žydai tą pakvietimą priėmė, bet arabai išreiškė abejojimą. Arabų vyriausias Mufti Jeruzolime pa-abejojo ar jis galėtų vykti Londonan, kuomet arabų maištas nėra pasibaigęs. Arabų abejonėms sumažinti Anglijos armija paėmė nuo sukilusių arabų Jerichono miestą. Tai tas pats miestas, kurį biblijos laikais žydų vadas Jošva užkariavo trimitais. Šį sykį miestą paėmė anglų kariuomenės tankos ir aeroplanai.

Francija

Daladier turėsiąs pasitraukti

Francijos premieras Daladier, nutraukęs ryšius su liaudies frontu, pasiryžo sugrąžinti 48 valandų darbo savaitę vietoj 40 valandų savaitės. Tam griežtai pasipriešino generalė darbo federacija ir socialistai. Daladier pradėjo nebetekti paramos ir savo partijoj. Be to Francijoj nepasitenkinimas Muencheno sutartim auga. Daladier kabinetas gali suirti.

Gražus Klaipėdos miestas. – Ar Hitleris atims jį nuo lietuvių?

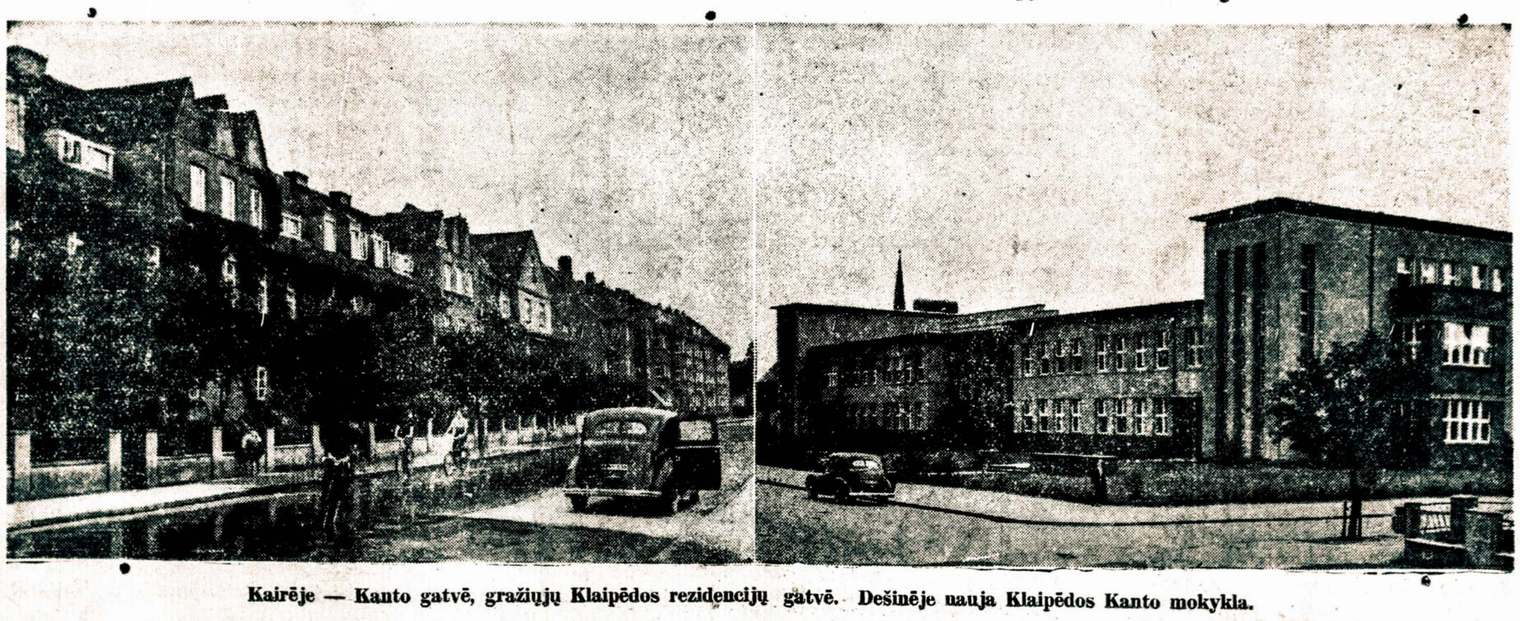

Kairėje — Kanto gatvė, gražiųjų Klaipėdos rezidencijų gatvė. Dešinėje nauja Klaipėdos Kanto mokykla.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Eina kas savaitė penktadieniais

KLEOFAS JUŠGELIONIS
Redaktorius

307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Visi skiriami "Tėvynei" raštai turi buti adresuojami redakcijai. Priimtuosius raštus redakcija pasilieka teisę trumpinti ar taisyti sulyg savo nuožiūros. Nepriimtieji raštai yra tuojau naikinami, jeigu autorius nėra prisiuntęs sau užadresuoto voko raštams sugrąžinti.

Slapyvardžiai nepageidaujami.

SLA. PILDOMOSIOS TARYBOS IR PASTOVIŲJŲ KOMISIJŲ ADRESAI

Pildomoji Taryba:

ADV. F. J. BAGOCIUS, Prez., 253 W. Broadway, So. Boston, Mass.

J. K. MAZUKNA, Vice Prez., 1325 W. North Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

DR. M. J. VINIKAS, Sekr., 307 W. 30-th St., New York, N. Y.

ADV. K. P. GUGIS, Iždin., 3323 So. Halsted St., Chicago, Ill.

DR. J. S. STANESLOW, Dr. Kvot., 95 N. Main St., Waterbury, Conn.

S. MOCKUS, Iždo Glob., 726 E. 7-th St., So. Boston, Mass.

E. MIKUŽIUTĖ, Iždo Glob., 2121 N. Western Ave., Chicago, Ill.

Įstatų Komisija:

DR. A. MONTVIDAS, 2400 Madison St., Chicago, Ill.

ADV. J. J. GRISH, 4631 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

P. DARGIS, 43 Strauss St., Pittsburgh, Pa.

Finansų Komisija:

J. P. VARKALA, 3241 So. Halsted St., Chicago, Ill.

K. PIKIELIS, 629 54-th St., Pittsburgh, Pa.

A. S. TREČIOKAS, 314 Walnut St., Newark, N. J.

Kontrolės Komisija:

J. V. GRINIUS, 3120 Richmond St., Philadelphia, Pa.

KUN. M. VALADKA, 1748 N. Summer Ave., Scranton, Pa.

J. TAREILA, 826 Bank St., Waterbury, Conn.

SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisija:

S. BAKANAS, 2404 Cnarles St., N. S. Pittsburgh, Pa.

P. B. BALČIKONIS, 67 Court St., Binghamton, N. Y.

ADV. K. JURGĖLA, 359 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

Apšvietos Komisija:

DR. P. GRIGAITIS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.

M. VAIDYLA, 814 W. 33rd St., Chicago, Ill.

J. MILIAUSKAS, 918 Woodward Ave., McKees Rocks, Pa.

Labdarybės Komisija:

DR. M. J. VINIKAS, 307 W. 30-th St., New York, N. Y.

V. J. KOLIČIENĖ, 2222 Forbes St., Pittsburgh, Pa.

M. PAUKŠTIENĖ, 18 Shepherd Ave., Brooklyn, N. Y.

Sveikatos Komisija:

DR. P. ZALATORIUS, 6600 So. Artesian Ave., Chicago, Ill.

DR. S. A. SLAKIS, 6733 Crandon Ave., Chicago, Ill.

DR. I. B. BRONUŠAS, 3037 O'Donnell St., Baltimore, Md.

Jaunuolių Komisija:

K. MICHELSONAS, 741 McDonough St., Brooklyn, N. Y.

O. ZORSKAITĖ, 1709 N. Main Ave., Scranton Pa.

V. BUKSNAITIS, 104-40 — 117-th St., Richmond Hill, L. I. N. Y.

Prieglaudos Komisija:

W. J. MORRIS, 839 Arianna Ave., Grand Rapids, Mich.

K. POCIUS, 725 W. 120-th St., Chicago, Ill.

J. BRAZAUSKAS, 1259 E. 79-th St., Cleveland, Ohio.

Užuojauta Klaipėdos Lietuviams

MES stebimės šiandien karžygiškomis pastangomis Lietuvių Organizacijų Komiteto Klaipėdoje. Matydami pražutį iš visų pusių, tie Klaipėdos lietuviai nenustoja vilties ir iki paskutinės valandos nenuleidžia rankų. Tas Klaipėdos lietuvių komitetas, kaip mažutė valtis, iriasi audringoje juroje, ir jieško atvangos ir išsigelbėjimo lietuvių tautos dalelei — Klaipėdos krašto lietuviams.

Įtužęs vokiečių gaivalas juos jau rengiasi paskandinti ant amžių. Lietuvių teisėms, žmonių laisvei ir žmoniškumui jau iškastas Klaipėdoj rudas kapas.

Pasaulyje lietuviai neturi tiek draugų, kiek jų turi kitos skriaudžiamos tautos. Del apdaužytų ar užmuštų Klaipėdos lietuvninkų ar išdaužytų jiems langų niekas nesisieloja. Pati Lietuvos valdžia yra priversta sakyti, kad Klaipėdoj viskas yra tvarkoj, ir mandagiai nusilenkia Hitlerio diplomatams Berline. Ar tas reiškia, kad Klaipėda bus atiduota priešui suryti taip pat mandagiai, be jokio šauksmo ar gailesčio? Mes to nežinom.

Bet mums gaila Klaipėdos, o dar labiau gaila musų brolių Klaipėdos lietuvninkų. Jų kovoj už lietuvio teisę buti lietuviu, už brangius lietuvio širdžiai laisvės ir žmoniškumo idealus ir už brangią lietuviams savo tėviškę — iš šios pusės vandenyno jiems eina visų Amerikos lietuvių širdingiausia užuojauta ir linkėjimai — LAIMĖTI.

Klaipėdos Lietuvių Organizacijų Komitetui per jo pirmininką Kybrancą (Žemės Bankas, Klaipėda) ir visiems Klaipėdos lietuviams mes sakome: jusų prakilnioj ir sunkioj kovoj su žiaurumu, priespauda ir tiranija mes esame su jumis ir su jumis yra pasaulio demokratija. Diktatorių valandos yra trumpos. Jie pašėls kokį laiką ir pranyks. Žmonės bus laisvi ir demokratija bus amžina.

Susivienijimo Centras Naujoj Vietoj

PASKAITYKIME dabar vieną lapą iš 1940 metų Susivienijimo Lietuvių Amerikoje istorijos.

1940 metai.

Važiuojam į SLA. seimą — Chicagon.

Pakeliui turim užsukti ir apžiurėti Susivienijimo sostinę — jo Centro namą — naujoj vietoj.

O, butinai.

Aprinkom tą vietą, kad ji butų musų — ir tarnautų mums, ir trauktų čia mums per ilgą ilgą laiką.

Kaip tai puiku.

Kokios gražios čia apielinkės. Kalneliai, miškai, upeliai. Tur but netoli čia ir senelių prieglaudą turėsim. Be abejonės.

Tai yra gyvas, bet neperdaug susikimšęs miestas. Yra medžių ir sodnų.

O štai gražus parkas. Ir taip čia erdvu. Po to New Yorko žmogus jauties kaip iš kalėjimo ištrukęs. Nei to bildesio, nei to sirėnų spiegimo, nei to lipimo viens per kitą, nei stumdimosi, nei požeminių urvų...

Ir nei tų flapauzių.

Susivienijimas mums kelią rodo. Mes einame ten, kur gyvenimas žmoniškesnis, kur žmogus daugiau yra žmogum.

O ten matai tą namą už medžių. Tai rimto pobudžio didelis muras. Jis gal labai mažiurkas išrodytų New Yorke. O čia išrodo didelis ir puikus. Tai vienas iš gražiųjų šio miesto namų. Kiekvienas į jį pažiuri. Ir kiekvienas žino kieno tai namas.

Tai didelės lietuvių organizacijos namas.

Tai Susivienijimo Lietuvių Amerikoje namas, kur randasi jo vyriausia raštinė — Centras.

Sustokim. Pažiurėkim į jį ištolo.

Taip. Turėdami šį namą, mes nebekęsim daugiau sarmatos.

Žiurėk, virš namo aš matau stiebą, o ant to stiebo plevėsuoja trys didelės vėliavos.

Viena yra Amerikos vėliava.

Antra yra Lietuvos vėliava.

Trečia... Kokia ta trečia vėliava?

Trečia yra Susivienijimo Lietuvių Amerikoje vėliava.

Tur but kokia nors šventė.

Taip, šiandien yra Susivienijimo šventė, ir todel Susivienijimo namas yra pasipuošęs vėliavomis. Kada buna kitokios šventės, Susivienijimo namas iškelia tik dvi vėliavas. O kada koks prakilnus lietuvių veikėjas miršta, Susivienijimo vėliava buna iškelta iki pusės stiebo — kaipo apgailos ženklas.

Ir tą žino visas miestas.

Ir gerbia lietuvių vardą.

O, broli, kodel mes senai tokio namo neturėjom ir tokioj vietoj?

Nėra ko apie tai kalbėti. Turime jį dabar ir dabar juo galime džiaugtis.

Bet eikime artyn ir eikime į vidų.

Iš arti tas namas dar įspudingesnis. Dideli medžiai išaugę iš abiejų šonų. Aplink daug vietos. Gražiai išauginta žolė. Žolynai. Rutos. Jurginai. Tai tikras lietuviškas darželis. Ir tai nieko mums nekaštuoja. Patys Susivienijimo darbininkai kartu su Prezidentu, Sekretoriaum ir Redaktoriu iš meilės prie savo darželio čia rutas su jurginais pasodina ir kasdien palaisto. Tą atlieka rytais ir vakarais, prieš darbą ir po darbo. Pavasarį viso darželio žemei išdirbti ateina iš apielinkės SLA. kuopų liuosnoriai nariai. Taip gi ir skautai prie to prisideda.

O įžanga į šį musą namą — kaip į kokią šventovę. Didelės ąžuolinės durys. Gal tik Gedimino pilies durys tokios buvo.

Įeiname į didelį šviesų kambarį. Mus pasitinka maloni jaunuolė pasirengusi lietuvišku kostiumu — tai Susivienijimo namo šeimyninkė. Ji aprodo mums visą namą.

Pasirodo, kad šis kambarys yra Lietuvos muziejaus kambarys, o viršuj toks pat kambarys — tai Susivienijimo muziejus.

Apačioj šen ir ten matome Lietuvos poetų ir rašytojų stovylėles, ant sienų — kunigaikščių ir prezidentų paveikslus, taipgi puikius Lietuvos dailininkų piešinius, Lietuvos vaizdus ir pastatus; po stiklais — Lietuvos išdirbinius, drožinius, gintarus, audinius, mezginius ir lietuviškos duonos kepalą. Ant sienos viename kampe kaba įspudingai sueiliuotos visos Lietuvos vėliavos nuo seniausių iki dabartinių laikų, taipgi keletas Lietuvos herbų...

Antrame aukšte ant sienų matome gal kone visų Susivienijimo prezidentų paveikslus. Yra ir sekretorių ir redaktorių paveikslų. Po stiklais, kaipo didelė retenybė, parodyti keli pirmieji Tėvynės numeriai. Matyt daug paveikslų senųjų Susivienijimo darbuotojų. Pirmieji pomirtinių dokumentai išdėti po stiklu. Indomų reginį sudaro trys dideli paveikslai sukabinti viens prie kito: kunigo Burbos, D-ro Šliupo ir kunigo Žiliaus. Visa Susivienijimo praeitis čia atvaizduota visokiais senais dokumentais ir paliudijimais — gražiai po stiklais sudėtais. Matome didelį rinkinį Susivienijimo ženklų ir pakabėlių. Didelis piešinys grafomis parodo Susivienijimo augimą nuo pradžios iki dabartinių laikų. Dideliuose albumuose randame daugybę Susivienijimo veikėjų ir seimų delegatų paveikslų. Daugelio reikalingų dalykų dar truksta. Vieni supelėjo ar išnyko sename New Yorko name, kiti buvo senai išmesti, nes tam name New Yorke nebuvo kur jų dėti.

Laimė, kad laiku dar čia SLA. Centras atsikraustė.

Dabar, kada turime savo muziejų, ir musų nariai jį trokšta paturtinti. Jau gavome nuo senųjų narių tokių istoriškų brangenybių, apie kurias nei nesvajojom, kad jos butų užsilikusios.

Nemanykit, kad užlaikymas šio puikaus muziejaus mums daug kaštuoja. Daugumas dalykų yra paaukotų. Net rėmus paveikslams ir stiklus yra aukojusios įvairios kuopos. Pas kiekvieną atsiranda noro kuo nors prisidėti prie šio muziejaus, kas tik jį pamato. Ištikro tai yra gražiausias paminklas, kurį paliekame musų sekančioms gentkartėms. Jaunų skautų buriai, musų pamokinami, ateina ir padeda mums šį muziejų tvarkyti. Jiems labai tas patinka.

Mes turime ir "palėpę". Nemanykite, kad tai yra kokia nors menka pašiurė ar kas. Tai didelis trečias aukštas po stogu. Čia puikiausioj tvarkoj sudėti visi senieji Susivienijimo dokumentai, ir jų čia ne tik žiurkės, bet nei kandys nepaliečia.

O vietos Centro ofiso darbui — matote kiek yra. Čia yra ofiso darbininkių kambarys — tokio didumo, kaip visas New Yorko senojo namo flatas. Bet ne visos jos šiame kambary dirba. Atskirą kambarį turi jų vyriausioji vedėja ir atskirą kambarį turi knygvedė. Šeimyninkė dirba prie telefono apačioj. Čia turime po atskirą didėlį kambarį Prezidentui, Sekretoriui ir Iždininkui. Yra taipgi didelis kambarys Pildomosios Tarybos posėdžiams su dideliu stalu viduryj ir krėslais aplinkui. Apačioj randasi Tėvynės redakcija. Vyriausias redaktorius turi kambarį su dideliu knygynu. Jo padėjėjas taipgi turi atskirą kambarį. Vienas kambarys yra pavestas redakcijos archivui. Ir dar turime tris didelius kambarius, kurie yra pavedami vietinių kuopų susirinkimams, mažoms pramogoms, repeticijoms, skautams ir tt. Tai yra visos apielinkės lietuvių kulturinis centras.

Tai puiku.

Dabar Susivienijimo Centras nebėra menka, užmiršta, toli nuo lietuvių atsiskyrusi ir nususui šakelė, kaip buvo New Yorke, kur lietuvių nėra. Dabar Susivienijimo Centras pasidarė Susivienijimo širdis, apie kurią sukasi lietuvių viešas ir šeimyniškas gyvenimas.

Beje. Užpakalyje yra dar vienas namas. Čia randasi Tėvynės spaustuvė — pagerinta ir geriau susitvarkiusi. Ji dabar du syk daugiau darbų atlieka, nes jų du syk daugiau ir turi. Iš visos didelės apielinkės su daugeliu lietuvių kolonijų Tėvynės spaustuvė dabar gauna visus spaudos darbus ir iš draugijų ir iš daugelio biznierių. Tėvynės spaustuvės nebegalima nei pažinti. Ji jau nebenugrįsta į tamsų "beizmentą", turi daug vietos ir šviesos, ir yra tikrai moderniška spaustuvė.

O namai tokie tvirti, taip stropiai pastatyti, kad jie gali stovėti per šimtą metų be jokių taisymų.

Išrodo kaip koks sapnas.

Bet pasakykit, kaip gi Susivienijimas galėjo ištesėt tokią svajonę įkunyti?

Rodos nepatikėtina, ar ne? Ne vienam tas taip išrodė du metai atgal, kada Pildomoji Taryba atsiklausė kuopų ir narių nuomonės, kur reikėtų SLA. Centrą iškelti. Bet, broli, Susivienijimui reikėjo tik pasijudinti ir panorėti. Juk Susivienijimas tai yra musų milžinas. Ir Susivienijimas gyvuoja savo narių gerais norais.

Bet tam reikėjo gal labai daug pinigų?

Ne. Reikėjo tik noro ir Pildomosios Tarybos ryžtingumo. Gal nei neįspėsi už kokią sumą pinigų Susivienijimas tą namą įsigijo.

Turbut ne.

Tai pasakysiu. Susivienijimui šis namas arba tikriau sakant šie du namai atsėjo tik $23,575. Tai su visu persikraustymu ir su visu kuo.

Ar tai gali buti? Šis namas juk vertas gal du syk, gal tris syk daugiau.

Žinoma, kad vertas. Susivienijimui jis vertas dešimt sykių daugiau, nes dešimt sykių daugiau naudos atneša. Susivienijimas šių namų šiandien neparduotų nei už šimtą tukstančių. Bet jis juos nupirko tik už $23,575.

Tai ačiu šios apielinkės Susivienijimo narių pasidarbavimui. Jie veikė su visa širdžia atsidavę musų brangiai organizacijai. Visos kuopos čia veikė išvieno ir davė didelę pagelbą Pildomąjai Tarybai. Nariai čia sudarė savo "Sargybos Komitetą", kurs dabojo, kad nei vienas Susivienijimo centas nenueitų pernick. Jie dirbo su didžiausiu pasišventimu musų broliškos organizacijos gerovei. Jie davė puikiausią pavyzdį.

Už tai amžina jiems garbė.

Dar sykį pažvelgiame į šią puikią Susivienijimo vietovę, negalėdami ja atsigėrėti, ir sakom —

Na, tai dabar linksmai galime važiuoti toliau — į SLA. 41-mą seimą — į gražesnę Susivienijimo ateitį...

Apie Senelių Namą

Rašo J. BALTRUŠAITIS.

SVARSTANT apie atnaujintą SLA. Prieglaudos Namo reikalą, vertėtų imti pavyzdžius iš kitų tautų ateivių įkurtų tokių įstaigų. Nežinau, ar daugelis tautinių susivienijimų Amerikoje turi, arba bandė įkurt prieglaudos namus, bet gerai žinau apie tokį bandymą slovakų tautinio susivienijimo (Narodny Slovensky Spolok), kurio centras yra Pittsburghe.

Slovakai turi du susivienijimu. Katalikų susiv. turi apie 60 tukst. narių, o Tautinis Slovakų Susiv. — apie 30 tukst. Šisai vadinasi tautiniu ta prasme, kad yra laisvas, ne religinis, ne partinis, atviras visiems slovakams be skirtumo. Tautinis Sl. Susivienijimas yra pažangus. Jis vykdo gerus sumanymus. Kiek metų atgal sumanė įkurt prieglaudos namą savo seniems nariams. Nupirko labai didelę farmą Naujojoj Anglijoj. Jau rengėsi statyt prieglaudą ir kitus trobėsius, kaip kilo neramusis religinis klausimas. Katalikų vadai pakėlė reikalavimą, kad ten butų užlaikomas ir katalikų kunigas, kad butų prieglaudos gyventojams patenkinami religijos reikalai. Del to reikėtų statyt ir kleboniją, bažnyčią ir tt.

Protestonai, kurių slovakų tautoje yra daug, taip pat pradėjo reikalauti, kad prieglaudoj butų užlaikomas ir jų kunigas. Klerikalai vėl kelia lermą, kad turįs but tenai tik katalikų kunigas, arba nieko.

Susiv. valdyba pamatė, kad steigti prieglaudoje klebonijas neįmanoma. Susivienijimas nutarė apsieit be prieglaudos ir be klebonų, kurių maišai nepripilami, o prie to dar į vaidus amžinai eis. Tuos karštus ginčus seimas panaikino, pardavė farmą ir daugiau prieglaudos klausimo nejudina.

Dabar, musų Susivienijimui atnaujinus Prieglaudos Namo klausimą, reikia mums, tarp ko kito, pažiurėti į tą neramųjį, tą religinį dalyką. Ar jis tarp mųs nefiguruos? Niekas negali tikrinti. Seniaus per ilgus metus ėjo agitacija už prieglaudos namą, aukos buvo renkamos į jo fondą, ginčytasi visaip, bet to neramiausio klausimo nebuvo. Priešininkai sakydavo, kad prieglauda baisiai daug lėšuos. Tad prieglaudos šalininkai sumanė, jog seneliai galėsią farmoje dirbti ir jų užlaikymas beveik nieko nelėšuosiąs. Priešininkai apie šitą gudrybę nedaug ginčijosi: užteko viename kitame susirinkime pasakyti, kad mes nemanom, jog tai butų garbingas Susivienijimui darbas, jeigu įsteigtų senelių vergiją. O pagaliaus, kokis čia gali buti tas jų darbas? — pridėdavo tie prieglaudos namo neigėjai. Taip ir liko numarintas tas klausimas.

Dabar prikeltas iš numirusių, jeigu eis prie sekmingo galo, gali susilaukti tokio pat kuniginio biznio, kokis suardė slovakų susivienijimo senelių prieglaudos reikalą.

O gal pas mus taip blogai nebus? Bet tas klausimas visgi kils. Seni žmonės, net buvę bedieviai, kartais kreipiasi į Dievą. Mano nuomone reikia duoti jiems tą, kas jiems patinka. Gal musų katalikai, liuteronai ir tautiniai katalikai nesipeš tarp savęs už kunigus musų laisvo Susivienijimo prieglaudos name. Liuteronai ir evangelikai lietuviai niekad nemėgino čionai kiek nors žymiau veikti (gaila, kad jie taip atšalę!), o tautiniai katalikai pilnai sutinka su įsigyvenusia SLA. nesektantiška polilika. Romos katalikai taip pat jokio klausimo prieš tai nekelia. Lietuviai, abelnai, rimtesni, praktiškesni žmoniškai. Tuom galime pasigirt. Todel geri sumanymai galima įvykinti. Reikia tik noro.

Kunigo Antano Miluko Lietuviškos Amerikos Praeities Vaizdai

Kun. Milukas ir Jo Nauja Knyga

Rašo KL. J.

TIES Manhasseto įlanką Ilgojoj Saloj netoli New Yorko yra buvęs gražus "dvaras". Jo savininkas, protestonas, keletą metų atgal dovanojo jį Švento Francisko Misijos vienuolėms. Tai jauki ir rami vieta, kurioj triukšmingą pasaulį galima užmiršti. Įsisteigusios čia baltosios seserys gyvena išmaldomis, augina kopustus ir kitas daržoves, ir auklėja nemažą burelį (apie 50) sergančių širdies liga jaunų mergaičių. Keturios tų seserų yra aukštai išlavintos slaugės — puikios laborantės ir kardiakų slauginimo specialistės. Kitos tik taip sau žmogystės, gal tinkamos išmaldoms gauti, bet nekokios šeimyninkės. Kelios jų gražiai pagieda koplyčioj mišioms ir mišparams. Jų ligonės mergaitės, nuo 6 iki 12 metų amžiaus, turi čia savo mažutį rojų ir tikrai pažangią priežiurą — sulyg "paskutinio mokslo žodžio". Vienuolės rodos daugiausia yra francuzės ir vokietės.

Šioj ramovėje gyvena dabar senas Amerikos lietuvių veikėjas, vėlesniais laikais pasidaręs istoriku, kunigas Antanas Milukas. Jis yra šios misijos dvasišku tėvu, atlikinėja mišias ir mišparus ir klauso vienuolių ir mažų mergaičių išpažinties. Turi jis čia sau medinį namelį tarp medžių ir krumų, yra vienuolių apruošiamas, gauna pavalgyti. Rodos dar ir šiokia tokia algelė jam yra mokama.

Dienų dienomis kun. Milukas čia esti paskendęs meditacijose apie savo triukšmingą praeitį, apie kovas už lietuvybę, apie savo "Žvaigždę", apie parapijų vargus ir apie Amerikos lietuvių gyvenimą, kurs buvo.

Bet šios vietos ramumas jį kartais pradeda slėgti. Jis dar norėtų buti gyvas ir veiklus. Tuomet jis bėga Brooklynan, atlanko visas redakcijas ir klebonijas, taipgi užsuka pas savo buvusius parapijonus. Pasikalbėjęs ar pasiginčijęs, jis vėl nusiramina. Su paskutiniu traukiniu gryžta į vienuolyną.

Čia jau viskas miega. Tik Švento Francisko stovyla pasitinka jį kieme išskėstomis rankomis nakties tamsumoj. Savo namely kunigas Milukas užsikaičia kavos, išsigeria stiklelį vynelio, ir pradeda rašyti — "ješčio odno posledneje skazanje" — apie kun. Burbą, apie D-rą Šliupą, apie "Vienybę", apie "Taradaiką"... Pasigirsta pelėdos balsas. Kun. Milukas atsimena apie kavą. Bet ji visa išvirus. Puodas pradėjęs degti.

Tokioj aplinkumoj kun. Milukas rašo dabar apie Amerikos lietuvius devynioliktame šimtmety. Paskutinio jo veikalo pirmas tomas antrašte "Amerikos Lietuviai XIX Šimtmetyje" šiomis dienomis jau bus gaunamas pirkti. Surankiotas ir atspausdintas įvairiu šriftu, ant įvairios popieros ir įvairiose spaustuvėse, o dar įvairesnis savo medžiagos margumu — tai yra tikrai indomus tomas. Jau vien savo išvaizda ir tvarka jis daug pasako apie kunigą Miluką ir jo rupestį apie Amerikos lietuvių praeitį.

Kunigas Milukas, žinoma, negali buti bešališkas istorikas. Jis perdaug pats veikė praeity, perdaug buvo dalim tos istorijos, kurią rašo, ir perdaug jausliai dar ja gyvena, kad galėtų nuo jos atsitraukti ir rašyti objektiviai. Tačiau dažnai jis paduoda medžiagą ir daro apie ją pastabas ne be pastangų buti objektiviu. Kitur jis objektivumo tarytum bijo.

Nežiurint į viską, kunigo Miluko knyga su savo skaitlingomis citatomis, atpasakojimais, pastabomis, išvadomis, atvirumais ir vienpusiškumais sudaro savotišką pirmųjų Amerikos lietuvių epopėją. Medžiaga yra grandiozinė — didelei novelei ar visai eilei tragedijų. Skirtumas tarp 1870 metų ir 1938 metų lietuvių gyvenime Amerikoj yra milžiniškas.

LIETUVIŲ pionierių keliai Amerikoje buvo daugiau erškėčiuoti, negu kitų žmonių, kurie atvyko čia bent keliomis dešimtimis metų anksčiau. Tie pirmesnieji dar galėjo dengtais vežimais traukti į vakarus sau žemės ir laisvės ieškoti. Pakeliui, norėdami, jie galėjo plėšti ir žudyti ramius indijonus — šios žemės tikruosius savininkus. Lietuviams, taip kaip ir lenkams, slavokams, vengrams ar italams, tokios progos nebebuvo. Vietoj indijonų jie surado čia daug aršesnius žmones už indijonus. Tai buvo "baltieji žmonės", kuriems lietuviai su kitais vėlesniais ateiviais nebebuvo "balti".

Apie senovės lietuvių ateivių pirmuosius vargus kun. Milukas duoda mums supratimą iš dalies cituodamas D-ro Jono Šliupo "Gromatas iš Amerikos" tilpusias 1885 metų "Aušroje".

"Gailu yra skaityti raštus, kurie išgiria Ameriką prastam žmogui", rašė Šliupas, "ir vyriausybė turėtų pasirupinti apdrausti anuos raštus, kadangi jie ne vieną yra supaikinę ir nuvarę į pikčiausią bėdą.

"Atvykęs į Ameriką... pliumtelėjau lyg į vandenį. Mokslus pabaigti nebuvo pinigų ir angliškos kalbos nemokėjau...

"Netrivojau ilgiau... Pėkščias nuėjau keletą mylių, nešinas savo manta ant kupros lyg Lietuvos kromininkas žydelis ir atsiduriau aplinkėse Newburgho, kur po keletos dienų poilsio stojau dirbti į plytinyčią. Tas darbas dar labiau mano rankas sužeidė."

Taip klojosi pradžioj atvykusiam iš Lietuvos studentui. Tukstančiams kaimo žmonelių klojosi ne geriau. Jie buvo privylioti čia atvažiuoti, idant atliktų pradėjusio augti kapitalizmo juodus darbus. Jie rado darbo anglių kasyklose ir prie geležinkelių tiesimo. Bet pasijautė atsidurę labai nedraugingame pasaulyje, nors iš vardo ir laisvoj šaly. Su nedraugingumu jie turėjo kariauti, o menama laisve pasinaudoti jie ilgai negalėjo ir nemokėjo.

Airiai buvo pirmieji "indijonai", su kuriais musų "pionieriams" teko susiremti. Vėliau dar aršesni už airius buvo yankiai — pilni paniekos ir neapykantos naujiems ateiviams.

Iš Pittstono Lietuvių Istorijos kun. Milukas cituoja: "Dar ir šiandien seneliai su ašaromis prisimena anas pirmų metų išeivijos dienas, kuomet airiai skaldydavo akmenimis jų galvas, arba su didžiausia panieka stumdydavo viens nuo kito, iki pagalios vargšas lietuvis nuvirsdavo kur gatvėn, o airiukai iš to turėdavo didelio juoko." O nuo savęs kun. Milukas paliudija: "Vietiniai gyventojai, ypatingai airiai, į ateivius žiurėjo kaip į kokius laukinius žmones. Airių ne tik vaikai, bet ir suaugę žmonės, gatvėse į praeivius akmenimis mėtydavo; ateivių neapkęsdavo, didžiausioj paniekoj laikydavo. Kasykloj airis mainieris, paėmęs lietuvį pagelbininką, visapusiškai jį išnaudodavo. Negana, kad vadinamas leiberis visus jo darbus turėjo atlikti, bet dar ir jam priklausančią užmokestį sumažindavo... Lietuviams pasirodžius vertelgystėje, airiai darydavo visokias pinkles... S. Ramanauskas įsisteigė alinę, manydamas iš to turėsiąs pragyvenimą. Tuojaus pasirodė airių pavydas. Kad pakenkti Ramanauskui jo bizny, gauja airių mušeikų į jo alinę ateidavo ir alų už dyką išgerdavo. Nuo jų ir iš miesto apsaugos nebuvo galima tikėtis. Neapsikęsdamas Ramanauskas pradėjo organizuoti lietuvius. Kada jau surinko apie 12 jaunų smarkių vaikinų, juos šiek tiek apginklavęs, laukė airių mušeikų. Tiems irgi gana dideliame skaičiuje pasirodžius, prasidėjo "karas". Airiai gerai gavo į kailį. Nuo to laiko jie buvo jau ramesni."

Už savo buvį ir prieš didelę amerikiečių panieką visiems ateiviams teko lietuviams visur kariauti ir toli ne visuomet taip pasekmingai, kaip Ramanauskui.

Tačiau savo karingumą Amerikoje pirmuoju masinės išeivijos dešimtmečiu lietuviai daugiau parodė savo imtynėse su lenkais už bažnyčias, o vėliau didelėse rietenose tarp savęs, ypač tarp katalikų ir "šliuptarnių".

Katalikų bažnyčia Amerikoje labai sustiprėjo su naujų ateivių užpludimu. Pirmiau katalikų Amerikoje visai mažai buta. Bet lenkai, lietuviai, italai, slavokai, vokiečiai iš Bavarijos — vis tai buvo katalikai, ir jie sudarė didžiumą naujos imigracijos. Dabar katalikų vyskupijos ir klebonijos yra turtingos. Bet 60 ar 70 metų atgal katalikų kunigams ir vyskupams teko dalyvauti daugelyje barnių, rietenų ir net muštynių, beorganizuojant savo pasekėjus.

Kaip lenkai katalikai pasitiko Plymoutho mieste savo vyskupą O'Harą atstatę karabinus, patiriame iš indomios ištraukos, kurią kun. Milukas paduoda savo knygoj:

"Vyskupas kunigui Burbai įsakė pamokslus sakyti lenkiškai ir lietuviškai, bet pirmame nedėldienyje, perskaičius lietuvišką evangeliją, lenkai iš bažnyčios išeidinėjo, o nubėgę užrakino klebonijos duris, kad kunigas nejeitų, nes 'litvino kunigo' sakė nenorį. Kunigas priverstas buvo apsigyventi privatiškuose namuose. Per tris nedėlias ir šiaip ir taip bandė jis lietuvius su lenkais taikinti, bet veltui. Del sutaikinimo parsikvietė ir vyskupą, bet kada vyskupas norėjo kunigą į kleboniją įleisti, lenkai duryse ir languose, **karabinus atstatę, rėkė, kad nesiartintų, nes užmušią.**"

Kunigas Milukas pabrėžia savo knygoj, kad lietuvybė arba lietuvių judėjimas apsireiškė Amerikoje pirmiau negu Lietuvoje, bent pirmiau negu pasirodė "Aušra". Tačiau ta lietuvybė neturėjo "Aušros" dvasios ir programo. Savo atspindį ji rado "Gazietoj Lietuviszkoj", pirmutiniame lietuvių laikraštyje, kurs 1879 metais pasirodė New Yorke. Jo leidėjas buvo lenkas Mikas Tvarauskas, kuriam padėjo Šv. Kazimiero draugija, kun. Končius ir vienuolis Zeytzas. Skaitytojų laikraštis turėjęs 132. Tas pats Tvarauskas vėliau išleido "Praractwas Michaldos Karalienės isz Sabbos", o taipgi "Morfeuszą arba Iszguldima Sapnų" — dvi labiausia paplitusias tarp lietuvių knygeles, ir dar dvejetą kitų. Dar vėliau, jau su J. Šliupu, Tvarauskas leido laikraštį "Unija."

Kunigo Miluko knygoj yra tikrai daug papasakojimų ir ištraukų iš kitų raštų apie įvairių parapijų įsikurimą, nesusipratimus ir bėdas nuo 1871 metų iki 19-tojo šimtmečio pabaigos. Tos parapijų istorijos yra gana panašios viena kitai ir šiandien jau perdaug nuobodžios skaityti. Daug indomesnė yra medžiaga, kuri suteikia mums supratimą apie tų laikų lietuvių buvį ir jų karakteristikas. Buvis buvo skurdus, gyvenimas žiaurus, asmenų karakteristikos — labai labai žemos. Jeigu iš šios medžiagos rašytume tragediją, tai išeitų komedija. Tačiau, kokia tai tragiška butų komedija.

Iš juros lietuviškų vaidų ir neapsikentimų, iš pasikoliojimų tarp šliuptarnių ir kunigų, tarp Paukščio ir Baczkausko ir kitų "veikėjų" kunigo Miluko knygoje iškyla vienas didelis momentas — Hazletono tragedija. Užsimiršusiems savo menkame gyvenime lietuviams ir kitiems ateiviams vėl stoja akis į akį Amerikos gyvenimo realybė.

Amerika neapkentė svetimšalių, "foreinerių," atėjunų. Angliški dienraščiai ir žurnalai kurstė amerikiečius prieš "foreignerius," piešdami juos bjauriausiose spalvose. Kuomet tie foreigneriai, iki šiol buvę tyliais pastumdėliais mainose, pradėjo organizuotis savo reikalų apgynimui, jie dar labiau tapo neapkenčiami.

Rugsėjo 10 dieną 1897 metais Lattimero "pečėje" ties Hazletonu įvyko streikuojančių foreignerių skerdynė. Tarp streikavusių daugiausia buvo slavų ir lietuvių. Šerifas Martin su savo nusamdytais deputatais ant vieškelio pastojo darbininkams kelią ir be jokios priežasties paliepė deputatams šaudyti į beginklę minią. Žmonės pasileido bėgti. Tie šaudė į bėgančius. 21 darbininkams krito ant vietos ir liko daugybė sužeistų. Tarp užmuštųjų buvo penki lietuviai: Grikis, Tarnavičius, Keidelis, Tamošiunas ir Kakevičius. Susivienijimo Lietuvių organe "Tėvynėje," kurs tuomet ėjo iš Shenandoah, tilpo tos skerdynės, o vėliau "Lottimero bylos" išsamųs aprašymai. Tas įvykis sujudino visą lietuvių, lenkų ir slavokų išeiviją.

Amerikiečiai ir po šios skerdynės "nerodė užuojautos foreigneriams. Angliški laikraščiai tuojaus prisipildė aprašymais apie svetimtaučių buntą," rašo kun. Milukas ir pastebi: "geras buntas, kad iš kelių dešimtų sužeistų, ir tai iš užpakalio, nei pas vieną nerasta jokio ginklo". Gubernatorius paklausęs to niekšo šerifo atsiuntė į skerdynės vietą kelis tukstančius milicijos, kad "sulaikytų maištininkus nuo tolesnių maištų." Šerifas buvo teisiamas. Bet vienpusiškas "baltųjų žmonių" teismas jį išteisino. Tarp "jury" buvo du apksųstųjų giminės.

Ištraukomis iš to laiko lietuviškų ir angliškų laikraščių kun. Milukas gyvai atvaizduoja tą baisų įvykį ir nepatikėtinai bjaurų daugumos amerikiečių užsikirtimą prieš ateivius.

Šią reikšmingą istoriją su didele nauda gali pasiskaityti musų vaikai. Tai jų tikrųjų pionierių istorija.

Musų Kalbos Nesupratimas

DABARTINIŲ Lietuvos taip vadinamų "kalbininkų" mes nepažystame. Mes nei nežinome, ar jie yra kiek pamokyti ar ne. Mes vienok matome, kad jie yra labai greiti įsakymus davinėti. Jie vis rašo, kas **turi** buti ir kas **neturi** buti. Pripratusi įsakymais gyventi Lietuva kaip matyt jų labai greit paklauso. Ypač jeigu tų "kalbininkų" įsakymai **"tas taip turi but"** randa vietos Lietuvos valdžios organe. Mat, tuomet tie įsakymai jau neva įgyja pačio prezidento Smetonos sankciją. Tokiu budu darosi Lietuvoj jau nebe "valdiška" bet "valdinė" kalba.

Šis apsireiškimas verčia mus manyti, kad tie Lietuvos kalbininkai nėra "mokslo vyrai", kad su "mokslu" jie labai mažai tesusigiminiavę. Nes "mokslas" džiaugiasi atradęs, kad **"tas taip yra"**, ir niekad nesako **"tas taip turi but"**. Kas be jokios atodairos vartoja žodžius **"tas taip turi but"** ir vartoja juos dažnai ir tankiai, tas veikiausia mokslo mažai tėra ragavęs.

Kalbos įsakymus Lietuvos valdžios organe dabar rašinėja koks tai A. Salys. Jis išduoda "dekretus", paniekina senus žodžius, bruka naujus, įsako kas vartotina, kas nevartotina, ir Lietuvoj kaip matyt niekas jam negali priešintis. Iš to spręstina, kad nelaisvoj Lietuvoj ir lietuvių kalba darosi belaisvė. Iš to pono Salio įsakinėjančio tono taip pat yra spręstina, kad jis yra tik didaktikas, bet toli gražu ne mokslininkas.

Tiesa, p. Salys neturėjo iš kur to "mokslo" pasisemti. Ir pirm jo lietuvių tauta neturėjo tyrojo mokslo žmogaus, kurs musų kalbą butų pasiėmęs tyrinėti kaipo mokslo objektą. Visi musų kalbos "autoritetai" buvo tik kalbos "taisytojai," "tampytojai," "lygintojai," "tikslintojai," "kalviai ir zalatintojai," "logistai arba gramatikai," bet nei vieno nebuvo mokslininko, kuriam tiktai tikrovė butų rupėjus. Tų "autoritetų" tamsoje ir ponui Saliui turbut sunku atsidaryti duris į "mokslo pasaulį."

Ponas Salys didžiausius "muštrus" daro su budvardžiais. Ypač su jų "priesagomis". Tai nestebėtina. Tą patį darė ir jo senieji "autoritetai". Musų pažangai einant labai lėtais žingsneliais, tą patį gal darys dar ir pono Salio vaikai. Budvardžiai yra toks nepastovus reiškinys kalboje. Jų labai greito nusidėvėjimo ypatybės butų indomus objektas tyrinėti ir lietuvių kalboje. Tai butų mokslo darbas. Bet ponui Saliui tai mažiausia rupi. Apie tokius "uždavinius" jis turbut nėra nei girdėjęs. Jis karštai ir aklai yra pasviręs priešingon pusėn. Jo uždavinys yra "sustabdyti upės bėgimą." Jis trokšta amžiams "užfiksuoti" budvardžių ir jų formos reiškimą. Dar daugiau — jis bando "užfiksuoti" net budvardinių priesagų ir galunių "reikšmes". Nelaimingi tie musų budvardžiai ir jų priesagos. Nesibaigiančios "torturos" yra jų amžinas likimas.

Kaip ir kiti panašųs meistrai, ponas Salys yra pasidaręs ne vieną, bet keletą Prokrusčio lovų, į kurias turi tikti nelaimingi budvardžiai su jų kojomis. Jeigu kojos perilgos, tai jis jas nukapoja, jeigu pertrumpos tai ištempia. Tas pasakiškas graikų Prokrustis su savo geležine lova musų "kalbininkams" visuomet buvo įkvėpimo šaltinis. Ponas Salys nepaveldėjo kitokio "idealo."

Kiek Prokrusčio lovų p. Salys turi, jis vienas težino. Bet štai viena tokia "lovikė" su labai aštriais pjautuvais kojoms arba uodegoms pjaustyti. Jis sako:

Priesaga **—uotas** reiškia **PAVIRŠIAUS**, visai "matomą" ypatybę.

Prisaga **—ingas** reiškia **VIDAUS** ypatybę.

Priesaga **—iškas** reiškia esminį **PANAŠUMĄ.**

Priesaga **—inis** parodo **KILMĘ** arba **RŲŠĮ** arba **PRIKLAUSOMYBĘ.**

Na, ir dabar šiuš. Nei vieno budvardžio uodega negali išlikti gyva, jeigu ji nesutelpa į pono Salio lovikę.

Pirmiausia nukrenta uodega **—iškas** nuo "Valdiškų Garlaivių Prieplaukos." Nes ponas Salys turi sugalvojęs savotišką definiciją "žodžiui" **—iškas.** Jam nei ne galvoj kad žodis "iškas" visai nei ne "žodis" ir jokios "nustatytos" reikšmės neturi ir negali turėti. Taip pat ir **—ingas,** ir **—uotas,** ir **—inis.** Jam visai negirdėta, kad žodžio galunė arba "priesaga" dažnai esti prisisegus prie žodžio kaip kokia erkė, ir jos priverstinas atsegimas gali reikšti mirtį žodžiui su visa jo prasme ir su visais jo įsigyvenusiais patogumais. Jam negirdėta, kad tokios "erkės" nei logikos neturi, ir sagstosi kur pasitaikė.

Toliaus, ponas Salys jokiu budu neleidžia, kad tas pats žodis sagstytųsi keliomis "priesagomis." Sulyg savo uodeginių Prokrusčio definicijų jis liepia išmesti žodžius **"nervuotas"** ir **"nerviškas,"** o vietoj jų vartoti tik vieną žodį **"nervingas."** Žinoma, žodis "nervas" yra nelietuviškas. Mes jam tik lietuviškas uodegas galime duoti. Šykštėdamas, kaip tikras razbainiko Prokrusčio pasekėjas, ponas Salys nervams budvardžiuose teduoda vieną uodegą. Jam nesvarbu, kad lietuvių kalba visai nėra šykštuolė ir savo uodegų nepavydi. Turėdama **"pienišką"** valgį greta "moteriškės" lietuvių kalba pasidaro ir **"nervišką žmogų,"** turėdama **"pieningą karvę"** lietuvių kalba gali įsivaizduoti ir **"nervingą žmogų"**, o žinodama, kad **"pieninga"** karvė esti **"raguota,"** lietuvių kalba gali patikėti, kad **"nervingas"** žmogus gali pasidaryti **"nervuotas"** ir net labai **"nerviškas"** ir kaip **"pieninė"** puodynė gali susirgti **"nervine"** liga ir įsigyti **"naravą."** Tikri juokai kaip tos musų uodegos turi vizgėti prokrustiškose lovikėse. Net musų žodžiui **"kruvinas"** gali ateiti nelemtas galas, nes jis nei vienon pono Salio lovon netinka.

Tai viskas labai apgailėtina.

Kažin kada mes susilauksim bent vieno žmogaus su mokslo metoda musų kalbai suprasti ir išaiškinti.

— KL. J.

Ruduo

Sakyk, mieloji vasarėle,
ko išėjai —
ir rudenį, kaip klaikią vėlę,
mums palikai?

Tavęs dangus kasdien verkia —
jis toks blausus:
jo ašaros kasdien merkia
gelsvus lapus.

Drauge su dangum verkia gailiai
jautri širdis.
Mirtis aplinkui... Dreba bailiai
drėgna akis...

Kas bus, mieloji vasarėle,
sakyk, kas bus?
Juk vėjai žiaurųs, kaip įšėlę,
suneš kapus.

Iš negyvų medelių lapų
tau bus kapai —
jie atminimą tavo kvapų
suės piktai...

Taip pat prislėgs ir jautrią širdį
lyg kad akmuo...

Pasaulį liudnumu prigirdė
ruduo, ruduo!...

Arėjas Vitkauskas.

Susivienijimo Reikalai ir Veikla

OFICIALIS PRANEŠIMAS SLA. CENTRUI VIETOS REIKALE

SLA. KUPOMS IR NARIAMS

Pildomoji Taryba suvažiavime spalio 17—22 dd., 1938 m., svarstė SLA. Centro Raštinės perkėlimo reikalą. Visapusiai apsvarsčius, priėmė sekamo turinio rezoliuciją:

SLA. Pildomoji Taryba savo suvažiavimo posėdy, spalio 19 d., apsvarsčiusi dabartinio SLA. Centro namo New Yorke stovį, taipgi priimdama domėn SLA. Detroit Seimo vienbalsį tarimą kelti SLA. Centrą į Pittsburgh, Pa. ir S. L. A. kelių kuopų rezoliucijas ir narių pasiulymus bei patarimus Pildomąjai Tarybai atsiųstus, kreipdama domę į Pennsylvania valstijos įstatymus ir musų čarterį, Susivienijimo gerovę ir visus kitus su Centro kėlimo klausimu susijusius dalykus, nutarė:

1. Kad SLA. Centro ofisas pageidaujama kelti į Pennsylvania patogiausiu ir naudingiausiu Susivienijimui laiku ir budu.

2. Kad SLA. Pildomoji Taryba pageidauja sužinoti kogreičiausiu laiku iš SLA. kuopų jų nuomonę, kokia vieta jų didžiumai butų pageidaujama SLA. Centrui pastoviai įsteigti, ir tuo tikslu prašys, kad kuopos savo susirinkimuose gruodžio mėn., 1938 m. ir sausio mėn., 1939 m. pravestų narių balsavimą ant tam tikrų parupintų blankų, kuriose bus paduoti balsavimui: Pittsburghas, Philadelphia, Wilkes Barre, Scranton, Shenandoah ir palikta tuščia vieta įrašymui tos vietos kur dabar Centras randasi arba kito miesto, kurio nariai pageidauja.

3. Kad SLA. Pildomoji Taryba savo sekamame suvažiavime kovo mėnesy, 1939 m., priims kuopų išreikštus pageidavimus domėn ir sulyg jų ir savo geriausio supratimo parinks vietą SLA. Centrui ir išspręs klausimą kokį namą, kada ir kur SLA. Centrui pirkti ir statyti.

4. Kad SLA. dabartinis Centro ofisas pasiliks toje pačioje vietoje iki nauja vieta bus surasta ir paruošta.

Pasiremiant šia rezoliucija, šiuo skelbiame SLA. Centro Raštinės vietos balsavimus, kuriais nariai turės nubalsuoti, kur norima SLA. Centro Raštinę perkelti: į Pittsburgh, Philadelphia, Shenandoah, Scranton, Wilkes Barre arba palikti dabartinėje vietoje arba perkelti į kitą kokį miestą.

BALSAVIMO LAIKAS — 62 dienos, pradedant su 1 diena gruodžio, 1938 m., ir baigiant su 31 diena sausio, 1939 m.

BUDAS BALSAVIMO — SLA. Centro Raštinės vietos klausime visi nariai turi pareikšti savo pasirinkimą visuotinu slaptu balsavimu. Tame kuopos susirinkime, kuriame įvyks Centro Raštinės vietos balsavimas, kožnas narys gaus atspausdintą BALSAVIMO BALOTĄ. Balote narys padės kryžiuką ties tuo miestu, kurį jis nori parinkti SLA. Centro Raštinei. Jei narys nenorės balsuoti už bile kurį balote įrašytą miestą, o norės Centrą palikti kur dabar yra arba norės perkelti į kitą kokį miestą, galės tai įrašyti balote esamoje tuščioje linijoje. Jei kuris narys pats nemokėtų perskaityti baloto, tai jis gali paprašyti pirmininko ar sekretoriaus balotą perskaityti, o pats narys turi padėti kryžiuką ties tuo miestu, už kurį jis balsuoja. O jei toks narys nenori balsuoti už bile kurį paduotą miestą — gali paprašyti pirmininko ar sekretoriaus, kad parašytų vardą to miesto, kurio narys nori. Padėjus kryžiuką arba parašius miesto vardą, balotą turi sudėti pats narys.

Pabaigus balsavimus, susirinkime pirmininko paskirta komisija surenka balotus, suskaito balsus ir praneša susirinkimui balsavimo pasekmes.

BALSAVIMO TVARKA — Nariams turi buti pranešta atvirlaiškiais kuriame kuopos susirinkime balsavimai įvyksta ir reikia dėti pastangas, kad tie susirinkimai butų koskaitlingiausi.

Kuopos pirmininkas atidaro balsavimą, paskirdamas tris kuopos narius, kaipo balsų skaitytojus, kurie išdalina balotus, po balsavimo juos surenka, suskaito ir susirinkimui paskelbia balsavimo pasekmes.

Pirm pradėsiant balsuoti, finansų sekretorius perskaito išbrauktų ir suspenduotų narių vardus. Balsuoti gali tik gerame stovy esanti nariai.

Balsavimas turi buti atliktas Centro prisiųstais Balsavimų Balotais.

KUOPŲ SEKRETORIŲ PAREIGOS — Kuopų sekretoriai turi įrašyti į Balsavimo Raporto Blanką: kuopos numerį, miestą ir valstiją kur kuopa randasi, kiek kuopa turi narių, kiek narių dalyvavo susirinkime, kiek narių balsavo, kiek susilaikė balsuoti ir kiek balsų už kurį miestą paduota. Pilnai išpildžius blanką, kuopos valdyba turi po ja pasirašyti akyvaizdoje susirinkusių narių, sudėti į konvertą balotus ir Balsavimo Raporto Blanką ir tą patį vakarą įmesti į pašto dėžutę.

PASTABOS. — 1) Nors balsavimams yra paskirta 62 dienos arba du mėnesiai, bet balsavimus kuopa turi atlikti viename mėnesy, tai yra viename gruodžio ar sausio mėnesio kuopos susirinkime. 2) Balsavimai turi buti atlikti čia nurodyta tvarka. Balsavimai atlikti kitokiu budu skaitysis neteisėtais ir balsai turės buti atmesti galutiname jų suskaityme. 3) Jei butų reikalas apkalbėti SLA. Centro Raštinei tinkamumą, prašome tai daryti priderama nuotaika, neužgauliojant SLA. prestižo ir neniekinant kitų narių nuomonės.

SLA. PILDOMOJI TARYBA:

F. J. Bagočius, Prezidentas,
J. K. Mažukna, Vice Prezidentas,
M. J. Vinikas, Sekretorius,
K. P. Gugis, Iždininkas,
S. Mockus, Iždo Globėjas,
E. Mikužiutė, Iždo Globėja,
J. Stanislovaitis, Dr.-Kvotėjas.

Kelkime Centrą į Frackville, Pa.

Lapkričio 13 d. įvyko S. L. A. 164 kuopos susirinkimas. Pabaigus kuopos reikalus, pakeltas klausimas kaslink kėlimo Centro iš New Yorko į Pennsylvania. Šitą taip svarbų reikalą nariai su atyda svarstė ir diskusavo rimtai. Surasta, kad SLA. "sostinei" tinkamiausia vieta randasi Frackvillėje. Ir šis musų kuopos įnešimas tai nėra agitacija. Mes taip kalbame del to, kad SLA. pirkdamas del Centro namą čia sutaupytų gana didelę sumą pinigų. Čionai randasi du labai dideli namai, kurie tiktų ofisams ir spaustuvei.

Vienas yra 3-jų aukštų plytinis namas biznio gatvėje. Tai buvusios Madeira Hill Coal Co., kuri pereitą metą subankrutino. Dabar randasi resiverio rankose. Galima pirkti už $20.000. Ant žemutinių grindų buvo didelė krautuvė, o aukščiaus ant kitų dviejų — įvairųs ofisai. Statant šį namą, kainavo $85,000.

Antras didelis namas, tai truputį toliau randasi nuo minėtos biznio vietos. Tai trijų aukštų plytinis, o priešakis balto marmuro. Yra tik apie 10 metų kaip statytas. Tai buvo lietuvio namas Vlado Zetausko. Pastatyti kainavo apie $70,000, bet užėjus sunkiai laikiui V. Zetauškas subankrutavo ir tą namą šiandien galima pirkti tik už $14,000. Ant pirmo aukšto priešaky yra dvi didelės krautuvės. Beismente randasi puiki didelė svetainė šiokiams ir baliams, o kita mažesnė svetainė susirinkimams ar kitokiems reikalams. Ant kitų dviejų lubų yra daugybė mažų ir didelių kambarių.

Ištikrųjų, musų kuopa mano, kad Pildomoji Taryba paskirtų komisiją apžiurėti šiuos namus, nes Pittsburghe ar Philadelphijoj tokio namo nenupirksit už šimtą tukstančių.

Musų miestelis randasi trys mylios į pietus nuo garsaus lietuviško Shenandoahrio. Gyventojų turi virš trylika tukstančių, tarpe kurių randasi apie 1,500 lietuvių. Oras labai tyras. Gal del to, kad gyvenam arti debesų, arba 1,494 pėdas aukščiau jurų. Lygumos. Anglių kasyklos visos toliau už miesto. O rukstančių aukštų kaminų nesiranda. Taipgi nėra pavojaus, kad po keno namu žemė įgriutų, kaip tai atsitinka Wilkes Barriuose ar Scrantone, nes po miestu anglių nesiranda. Kai kurie anglų laikraščiai mus pavardžiuoja. Vieni vadina Mountain City, o kiti Flower City, nes vasaros laiku kur tik pažiuri — visur gėlės žydi.

Susisiekimui čia gi ir bėdos nėra. Reading ir Pennsylvania gelžkelių traukiniai eina ir "centras" tarpe kitų lietuvių kolonijų. Čia tik užsilipi ant aukštesnio kalno ir matai Mahanoy City, Shenandoah, Wm. Penn, Girardville, Minersville, St. Clair, Tamaqua — visur SLA. kuopų pilna. Na, argi netinkama čia vieta padaryti SLA. sostine?

J. A. Kazlauskas,
SLA. 164 kp. užrašų sekr.

Rezoliucija SLA. Centro kėlimo klausimu

SLA. 115 kuopos nariai susirinkime lapkričio 6 d., Crystas Ballroom svetainėj, Wilkes Barre, Pa., plačiai apsvarstę, priėmė šią rezoliuciją, kodel SLA. Centras turėtų buti perkeltas į Wilkes Barre, Pa.

1. SLA. buvo suorganizuotas ir inkorporuotas Wilkes Barre mieste, Luzerne apskrity, Pennsylvanijoj.

2. Detroito Seimas yra nutaręs SLA. Centrą kelti į Pittsburghą, bet 7-tam ir 1-mam apskričiams pasipriešinus, byla buvo iškelta Luzerne County teisme. Teismas sulaikė tuo tarpu užmanymą SLA. Centrą kelti į Pittsburghą ir pripažino, kad Centras gali buti perkeltas tik į tą apskritį Pennsylvanijoj, kuriame yra įregistruotas.

3. Atsižvelgiant į tai, kad 7-tam ir 1-mam apskričių ribose randasi daugiau SLA. kuopų ir narių negu kur kitur, tai ir SLA. Centras turėtų buti tų apskričių ribose, butent Wilkes Barre, Pa. mieste.

4. Nesant minėtuose apskričiuose lietuviškos inteligentijos kuopos ir nariai pradės nykti.

5. Turint omeny SLA. įsigyti Seneliams Prieglaudos Namą, Wilkes Barre yra tam tinkamas, nes už poros mylių nuo miesto yra gražių farmų.

6. Esant SLA. Centrui Wilkes Barre mieste, atgimtų taip apmiręs Wyoming Klonis, Scrantono ir Schoolkyll apielinkių lietuviai.

SLA. 115 kp. valdyba:
Juozas Adomaitis, pirm.
Jurgis Skučas, sekr.
Jurgis Kiguolis, iždin.

Kodel SLA. Centras turėtų buti Wilkes Barre, Pa.

Tėvynės Nr. 45 brolis S. Bakanas nurodė, kad SLA. Centrui tinkamiausia vieta yra Pittsburghas.

Gal taip, o gal ir ne.

Kuomet SLA. buvo organizuojamas tuom laiku buvo ir Pittsburghas ir Chicago ir Clevelandas ir Detroitas. Tų laikų veikėjai ne Pittsburghą pasirinko, bet Wyoming Klonį — Wilkes Barre miestą.

Gal Pittsburghas yra Centras industrijų, bet Wyoming Klonis yra širdis lietuvių.

Štai kodel SLA. Centras turėtų buti Wilkes Barre mieste.

SLA. buvo įsteigtas ir inkorporuotas Wilkes Barre, Luzerne County, Pa.

Kurie nėra buvę Wilkes Barre gali sakyti ir šiaip ir taip, bet kurie yra buvę pasakys, kad Wilkes Barre yra gražus miestas.

Wilkes Barre stovi prie Susquahanna upės kranto. Oras sveikas, švarus. Kalnieriaus nereikia du sykiu į dieną mainyti, o užtenka visai savaitei, nes čia jokių dumų nėra.

Wyoming Klony, t. y. Luzerene County, sulyg paskutinės registracijos, yra 27,965 lietuviai. Scrantonas su 20,000 lietuvių randasi tik už 18 mylių, o Shenandoahris ir apielinkės už 40 mylių. Sudėjus viską į vieną vietą, bus apie 100,000 lietuvių.

Čia jokios inteligentijos nėra. Tik yra 12 Rymo ir dvi neprigulmingos parapijų su 17 kunigų. Jokio centro lietuviai neturi. Jaunimas eina pas kitataučius, nes kitataučiai turi savus centrus — svetaines, kliubus. Jaunimo ištautėjimas eina dideliu žingsniu. Vedybos jau esti per pus maišytos su kitataučiais.

SLA. Centrui esant Wilkes Barre mieste, butų daugiau inteligentijos ir čia augusį jaunimą butų galima pritraukti prie musų.

Wyoming Klony — apie Wilkes Barre yra gražių farmų ir ežerų. Juk jau vėl pradedama kalbėti apie įsteigimą seneliams prieglaudos namo — Wyoming Klonis su savo gražiomis apielinkėmis butų labai patogi vieta.

Wilkes Barre miestas nėra suspaustas; ne taip, kaip didmiesčiuose, kur namai sugrusti prie vienas kito, kad per du namu trys sienos ir nežinai kuri tavo siena. Čia vietos daug, visur daržai ir sodai.

Namui žemė nėra brangi. Taipgi ir pastatymas dabartiniu laiku nėra brangus.

SLA. Centrui namą butinai reiktų statyti su svetaine ir sporto įrengimais. Wyoming Klony jokios svetainės neturima, o įvairių draugijų daug. Turint Centrą su svetaine, ten butų visų lietuvių kelio galas.

Kaslink susisiekimo, tai Wilkes Barre miestą galima pasiekti lengvai. Sueina trys didesnieji gelžkeliai ir yra orlaivių stotis. O kas geriausia, kad yra geri keliai ir automobiliais patogu privažiuoti bile iš kur.

Šioj apielinkėj yra du SLA. apskričiai 7-tas ir 1-mas ir tur but yra daugiau SLA. kuopų ir narių, negu kur kitur, tad ir SLA. Centras turėtų buti šių apskričių ribose.

SLA. 115 Kp. Narys.

Del ko Pittsburghas tinka SLA. Centrui

Jau ne vienas yra pastebėjęs, pasakęs, kad Pittsburgho miestas yra SLA. "respublikos" viduryje. Galima lygiai taip pasakyt, kad ir Amerikos lietuvių kolonijų beveik pats vidurys yra Pittsburgh'as.

Tai butų gerai, kad SLA. Centras gyventų SLA. kuopų centre! Kam reikėtų atvažiuot į centrą, tai iš visų pusių butų nepertoli.

Pittsburghas net ir tarp Suvienytų Valstijų rytų ir vakarų yra pakeliui. Iš Chicagos, taip, kaip ir iš Colorados ir Californijos važiuodami į New Yorką tankiausia pervažiuoja Pittsburghą, paskui Philadelphią, nors jie gali važiuot pro Erie ežerą, kuris yra ne ką daugiau, kaip šimtas mylių nuo Pittsburgho į šiaurę. Net iš St. Louis'o automobiliais važiuodami į Baltimorę arba Washington, D. C., važiuoja pro Pittsburghą, į kurį pasukti butų tik apie trisdešimts mylių iš kelio. O geležinkeliu važiuoja per patį Pittsburghą.

Kai Amerika tapo respublika (po "Revoliucinio Karo") ir darėsi "imperija", tai New Yorko žmonės ir Naujosios Anglijos žmonės, valstybės vyrų ir kunigų kurstomi, iškilmingai ėjo į vakarus, į šiaur-vakarus (Ohio, Ind., Ill., Wisconsin). Vakarinė Pennsylvania buvo paskutinė "civilizacijos" žemė, t. y. šiek tiek apgyventa ateivių krikščionių. Toliau nuo jos buvo vadinama dykuma, t. y. kur gyveno laisvai tikrieji amerikonai — indėnai. Pittsburghas buvo tada geras miestelis. Čia tie emigrantai apsistodavo pasilsėti, apsitaisyti, į civilizuotą bažnyčią, teatrą ir karčiamą nueit, prisi pirkt ukiui reikalingų padargų ir maisto. Tai padarę jie leisdavosi į "dykumą". Del to Pittsburghas augo. Daug vėliau vakaruose atsirado Clevelandas, Chicaga ir tt.

Po Civilio Karo Pittsburghas darėsi centru šių pramonių: plieno-geležies, minkštųjų anglių kasyklų, naturalio gazo, žemės aliejaus. Geležinės rudos čia nėra, bet jos perdirbimui patogumas, kokiu yra pigus gazas ir anglis, padarė Pittsburgho apielinkę, kaip sakoma, didžiausiu pasaulyje geležies ir plieno centru. Del to čia ir dumų buta! 30 metų atgal teisingai Pittsburghas buvo vadinamas "duminiu miestu". Tada padaryta išradimas, kad dumus galima suvaldyt. "Social workeriai" tad įkurė "Smoke Abatement League", agitaciją vest prieš dumus. Manau, nedaug ta lyga buvo reikalinga. Dumų suvaldymas buvo naudingas. Dumai turi eiti per dirbtinę miglą. Jie, sudrėkę, puola žemyn į rezervuarą. Iš čia juos paskui išima ir tam tikri fabrikai padaro dažylą — maliavą stogams. Dabar Francijos išradimas prie to prisideda: nedegina anglį tiesiog, bet sutrina ją į dulkes, kurios duoda daug daugiau kaitros. Mažiau anglių eikvoja, mažiau dumų buna, o gaminių tiek pat gauna, kaip seniau. Del to anglių kasimas visoj Amerikoj ir kitur mažėja. Pittsburghas dabar, rodos, tiek dumingas, kiek ir kiti didmiesčiai, kuomet oras ties jais "sunkus". Tas nesvarbu, kiek tai liečia SLA. Centro kėlimą.

Svarbu tas, kad čia yra daugybė miestelių, kur gyvena musų broliai lietuviai ir jų labai didelis skaičius nepriklauso nė prie vieno iš trijų lietuviškų susivienijimų. SLA. Centrui įsigyvenus Pittsburghe, be abejo butų išrasta budai ir spėkos tiems broliams įrašyti į SLA. ir palaikyti jame.

Pittsburgho spauda skelbia, kad plačioji ši apygardė — tai vakarinė Pennsylvanijos dalis, rytinė Ohio ir West Virginijos dalis. Visur čia yra lietuvių. Jų šeimynos nemažos. Daug jaunuolių yra. O visai mažai jų suorganizuota į didžiasias organizacijas. Daugybė buvo mažų pašalpinių draugijų. Dabar jos jau baigia nykti, išskyrus tik kliubus, kurie turi kokią nors pašalpą ir namus su salėmis.

Kitas dalykas yra toks, kad Pittsburghe yra keletas mums artimų tautų susivienijimų centrų. Taip: slavokų taut. susivienijimo chorvatų (kroatų) serbų; rodos, ir bulgarų. Čia yra lenkų sokolų centras. Pittsburgho pašonėje, mieste Homesteade yra Karpato-rusų (rusinų) graikiškų katalikų susivienijimo centras. Nežinau, kaip didelis šis susivienijimas. Žinau, kad tik jo jaunimo skyrius, sportininkai ir kiti, — turi išde su viršum du milionu dolerių. Man teko susieiti su trijų tų slaviškų susivienijimų centrų viršininkais. Jie turi labai gerą nuomonę apie lietuvius, gerbia juos (tik lenkų dalis stato lietuvius žemiau savęs).

Kada eina ir didėja suvaržymai fraternalių organizacijų, tai labai naudinga joms visoms, jeigu jų centrai arti vienas kito. Keletas metų atgal čia susiorganizavo tie susivienijimai į fraternalių draugijų federaciją, kad atsilaikius prieš spaudimą ir tt. SLA. priklauso prie tos federacijos.

Nė mažiausios klaidos SLA. nepadarys, jei jo centras persikels iš New Yorko į Pittsburghą.

J. Baltrušaitis.

Ar atlikote savo SLA. pareigą?

SLA. dalyvaus Pasaulinės Parodos lietuvių komitete

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje ims dalyvumą komitete, kuris rupinsis lietuvių skyriumi New Yorko pasaulinėje paroje. SLA. Prezidentas, brolis F. J. Bagočius, laišku iš lapkričio 9 dienos davė sekamą patvarkymą:

Lietuvos Generalinis Konsulas, p. Budrys, savo raštu iš 4 dienos šio mėnesio, kreipėsi prie SLA., prašydamas, kad musų organizacija nuo savęs paskirtų du atstovu į organizatyvį komitetą, kuris rupinsis lietuvių skyriumi New Yorko pasaulinėje parodoje.

Iš pranešimo matosi, kad steigiamasis susirinkimas įvyks lapkričio 27 d., šių metų, 2 val. po piet, Generaliniame Konsulate. Pasiremdamas SLA. Konstitucijos man teikiama galia, aš šiuomi paskiriu brolius Viniką ir Jurgelionį ir prašau atstovauti Susivienijimą Lietuvių Amerikoje minėtame komitete ir jo veikloje.

F. J. Bagočius,
SLA. Prezidentas.

Laiškas Tėvynės Redaktoriui

Gerbiamas Redaktoriau:

Aš turiu del Tamstos sumanymą ir norėčiau, kad Jųs jį nuo savęs vykdytumet, nes aš esu nemokytas žmogus ir nenoriu už akių užlysti mokytiems.

Dalykas yra toks. Jau visi gerai žinome, kas šiandien dedasi Vokietijoje ir iš dalies Lenkijoje. Tenai eina didžiausi žydų pogromai. Žydai žudomi, mušami, iš namų vejami, jų turtai deginami, krautuvių langai daužomi, krautuvės naikinama. Tukstančiai žydų liko be turto, be pastogės ir be kąsnio duonos. Jų moterys ir vaikučiai tikrai verti pasigailėjimo.

Aš nuo savęs sakyčiau: susižinokite su visais Amerikos lietuvių laikraščių redaktoriais ir šiaip lietuvių tautos vadais ir rengkite visose Amerikos lietuvių kolonijose, kur tik galima, didelius mass-mitingus ir prakalbas. Parinkite aukų del nukentėjusių žydų ir jų šeimynų. Juk nė vienas lietuvis nepasidarys biednesnis paaukojęs kokį dolerį ar daugiau. O ta kadir maža auka mes suteiksime žydams paramą ir suraminimą. Jiems bus smagu, kad ir kitos tautos juos atjaučia. Tiesa, musų maža tauta daug pagelbėti negali, bet vis tai bus pagelba. O gal kada ateis laikas, kad žydai pagelbės lietuviams kokioje nelaimėje. Juk visada yra geriau turėti draugus, negu priešus.

Su tikra pagarba,

J. Lietuvninkas,
Baltimore, Md.

Lee Park, Pa.

SLA. 68 kuopa priims narius už pusę įstojimo

Lapkričio 6 d. įvyko SLA. 68 kuopos mėnesinis susirinkimas. Tarpe kitko svarstyta ir apie Pažangos Vajų. Po trumpo apsvarstymo, vienbalsiai nutarta, kad laike Pažangos Vajaus naujus narius priimti į kuopą už pusę įstojimo iki balandžio 29 d., 1939 m. Taigi dabar yra gera proga šios apielinkės lietuviams laike Pažangos Vajaus įsirašyti į S. L. A. — didžiausią lietuviškam pasauly organizaciją.

Taigi pranešu, kad SLA. 68 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 4 d., 2 val. po pietų, Prebistis Hall, 1218 So. Main St. Bus renkama kuopos valdyba sekantiems metams. Malonėkite visi nariai pributi. O tie nariai, kurie yra atsilikę su mokesčiais malonėkite užsimokėti, kad neliktumet skolingi iki naujų metų.

St. Žukauskas,

PAŽYMĖJIMAI IS REDAKCIJOS KREPSIO

TORONTO SLA. 236 kuopa yra PIRMUTINĖ Pažangos Vajuje. Prie jos iki lapkričio pradžiai prirašyta jau 21 naujas narys. Tai kuopai naujus narius gauti sekasi todel, kad dirba netik organizatorius, bet ir visi nariai stengiasi savo pareigą išpildyti.

✦

KAD CENTRĄ perkėlus į Pittsburghą jau daug Tėvynėje buvo rašyta. Naujų dalykų šį sykį papasakoja senas pittsburgbietis, brolis **J. Baltrušaitis.** Apie Philadelphia gražiai rezoliucija pakalbėjo SLA. 135 kuopa. Šiame numery skaitysite rašinį brolio **A. Tvaranavičiaus.** Apie Wilkes Barrio gerumus rašo vienas SLA. narys ir SLA. 115 kuopa, o apie Frackville, Pa., rašo brolis Kazlauskas.

✦

GRUODŽIO mėnesy įvyks daugelio kuopų susirinkimai. Didžiumoje tai bus priešmetiniai ir metiniai susirinkimai, kuriuose nariai rinksis kuopos valdybas sekantiems metams. Visi nariai privalo į tuos susirinkimus nueiti. Turėtų atsilankyti ir tie nariai, kurie niekad susirinkimų nelanko. Kaikurios kuopos už nelankymą svarbių susirinkimų žada narius bausti.

✦

RENKANT kuopų valdybas, kai perstatoma kandidatai, tai dažnai gaunama atsakymas: "neapsiimu!" S. L. A. 46 kuopos koresp., brolis V. P—TIS, iš Terre Haute, Ind., pataria, einant į kuopos valdybos rinkimo susirinkimus, "atsisakau" palikti namie. Patarimas geras ir nariai jį privalėtų pildyti.

✦

SLA. ketvirtam apskrity yra 7 lietuvių kalbos mokyklėlės. Kaikurias jų lanko ir ne lietuviai. Meridene, Conn., kur mokytojauja **J. Medonis,** lietuvių kalbos mokyklą lanko ir amerikonė mokytoja, kuri pareiškia: "I find the Lithuanian language fascinating and I should like to be able to read it". O tos pat mokyklėlės mokinys, **A. J. Tamkus,** lietuvius pabara: "Yra didžiausias apsileidimas lietuvių, kurie nenori išmokti lietuvių kalbos, kurią net ir svetimtaučiai įvertina ir stengiasi pramokti ir suprasti".

✦

AMERIKOJE yra trys lietuvių susivienijimai: SLA., LRKSA. ir LDS., kurių kuopos veikia tose pačiose lietuvių kolonijose. Kaikur tos kuopos tulais sumetimais tarpe savęs vaidijasi ir neįstengia gražiai sugyventi. Bet to negalima pasakyti apie Akron, Ohio, kur dvi SLA. kuopos ir viena ADS. kuopa sugyvena taip gražiai, kad net parengimus bendrai surengia. Jos turi ir gerų pasekmių tame bendrame veikime. Taip yra gal todel, kad Akrone moterys dominuoja.

✦

DAUGELIS kuopų jau rengia vakarėlius sutikimui Naujų Metų. Tokius vakarėlius turėtų rengti visos SLA. kuopos. Juose nariams butų proga savo brolius SLA. narius "su Naujais Metais" pasveikinti ir apie sekančių metų veikimą pasikalbėti.

✦

TORONTO SLA. 236 kuopos moterys neliusta su apsiniaukusiu rudeniu. Jos gražiu parengimu įrodė, kad ir rudeny galima jaukiai laiką praleisti, tuo pačiu kuopos iždą padidinti ir Pažangos Vajui pagelbėti. Nestebėtina, kad S. L. A. 236 kuopa pirmutinė ir naujų narių gavime.

✦

LIETUVIŲ kalbos mokyklos paramai SLA. 11 kuopa iš Waterbury, Conn., rengia vakarienę. Kuopa taipgi pagerbia ir savo seną iždininką, brolį V. Keneusį. Abu dalykai yra puikųs ir kitoms kuopoms sektini.

✦

DISTRIKTE 8 prasideda "visapažanginis karas". Iššaudžius visą amuniciją ir kiek aprimus Shenandoahrio generolams, karingai užsimojo kiti drąsųs vyrai: **J. Bigalis, M. Zigmantavičius, J. Paulukonis, A. Kalėda, P. Vailonis, I. Užupis, J. Marcinkevičius, K. Makauskas** ir daugelis kitų. Jie kėsinasi užimti net ir tas teritorijas, kuriose nieko neveikiama. Gali kilti tikra vaina, o del to vyriausias generolas, brolis **A. J. Banišauskas,** jau dabar turi pilnas rankas darbo.

✦

SESUO P. ŠIUGŽDINIENĖ, SLA. 311 kp. organizatorė iš W. Frankfort, Ill. gražiai pamoko, kaip galima atlikti savo pareigą — gauti vieną naują narį. Paskaitykite jos korespondenciją iš West Frankfort, Ill.

✦

BROLIS **Kazliut,** iš Chicagos, džiaugiasi gražiai pavykusiu SLA. 260 kuopos vakarėliu. Sako, kad Marquette Parke tokio gražaus parengimo dar niekad nebuvo. Tai kreditas SLA. 260 kuopos darbuotojams. Iš jų gali pasimokyti ir kitų Chicagos kolonijų S. L. A. kuopų darbuotojai.

✦

PAŽANGOS VAJUS žengia pirmyn. SLA. brolių ir seserų šeimyna kiekvieną dieną didėja. Praeitą savaitę šie broliai ir seserys pareiškė noro prie SLA. prisirašyti:

Scranton, Pa., 30 kp. — **P. Jurėnas, P. Žemaitis, A. Rinkunas;**

Pittsburgh, Pa., 40 kp. — **S. Rupšlaukis, J. Mickevičius;**

McAdoo, Pa., 54 kp. — **M. Kreipavičienė** (sena narė rašosi į kitą apdraudos skyrių), **K. Moginienė;**

Baltimore, Md., 64 kp., — **O. Gapšienė;**

Philadelphia, Pa., 135 kp. — **S. Vaivadienė, A. Špokas;**

Benton, Ill., 156 kp. — **M. Piecentini;**

Youngstown, Ohio, 157 kp. — **V. Lakovich, A. Maskoliunas;**

Washington, Pa., 258 kp. — **M. Kerchinsky;**

Easton, Pa., 342 kp. — **S. Zemgulis;**

Detroit, Mich., 352 kp. — **S. Masytė;**

Pittsburgh, Pa., 353 kp. — **O. Sanda.**

PROTOKOLAS

SLA. pirmo apskričio suvažiavimo, įvykusio 25 dieną rugsėjo mėnesio, 1938 metų, Miners Hall, kampas Main ir Oak gatvių, Shenandoah, Pa.

Apie pirmą valandą po pietų apskričio pirmininkas Juozas Vizbara, pasakęs trumpą prakalbėlę, atidarė suvažiavimą, ragindamas delegatus priduoti savo mandatus jo nuskirtai komisijai, kuri susidėjo iš pp. P. B. Bellis, iš Tamaqua ir J. K. Urbonas, iš Shenandoah.

Laike tvarkymo mandatų S. Gegužis, pirmininko pakviestas, pasakė SLA. reikalais gražią prakalbėlę.

Mandatų komisija šaukia delegatus, pp. V. Urbonienė, iš Shenandoah ir P. Tininienė, iš Mahanoy City, prisegioja delegatams po gražią gėlę kaipo suvažiavimo ženklelį.

Suvažiavime dalyvauja šie delegatai iš sekančių kuopų:

13 kp., iš Minersville: E. Šakalinskienė, O. Genevičienė, A. Levonas, J. Klimas, O. Senkienė, V. Šmulkštis, O. Labutienė, A. J. Banišauskas, A. Krauza, M. P. Soponis ir Zajenkevičius;

23 kp., iš Shenandoah: J. Subačius, J. K. Urbonas, F. Skarbalius, J. Dulskis, J. Stanįškis, V. Markevičius, V. Stanulionis, A. Šaukevičius, A. Valaitis, P. Zaruba, J. Kedevičius, V. Urbonienė, M. Valaitienė, T. Karpauskienė, P. Zienienė, M. Garliauskienė ir R. Greblikienė;

39 kp., iš Gilberton: J. Petraška ir V. Višniauskas;

164 kp., iš Frackville: K. Makauskas, J. Žvingila, J. Navickas, J. Marcinkevičius, J. Vinickas ir J. A. Kazlauskas;

187 kp., iš New Philadelphia: S. Kubilius, P. Raudonaitis, J. Janulaitis ir S. Bulota;

199 kp., iš William Penn: J. Pauliukonis ir K. Visockis;

204 kp., iš Tamaqua: J. Matlauskas, P. B. Bellis, A. Gurauskas ir A. Jaciunskas;

211 kp., iš Mahanoy City: E. Norkevičienė, S. Gegužis, P. Juodaitienė, U. Masienė, P. Tininienė, A. Gegužienė, A. Rėklaitis, J. Nevulis, J. Šilinskas, S. Kuržinskas, V. Šerkšnis, J. Žilionis, I. Petrušauskienė ir A. Ramanauskas;

290 kp., iš St. Clair: A. Ramanauskas;

303 kp., iš Shenandoah: K. Bernatonis, V. Kacinauskas, V. Tuinila, O. Raulinaitienė ir A. Krupinskas.

Taipgi suvažiavime dalyvavo visi apskričio valdybos nariai: pirm. J. Vizbara, vice pirm. V. Šmulkštis, sekr. F. Lukošunienė, iždin. J. Subačius, iždo globėjai I. Petrušauskienė, A. Ramanauskas ir organizatorius S. Gegužis, bet išskiriant pirm. Vizbarą ir sekr. Lukošunienę, visi kiti valdybos nariai turėjo iš savo kuopų mandatus.

Apart išvardintų suvažiavimo dalyvių, dalyvavo gražus burelis ir svečių bei viešnių.

Suvažiavimo pirmsėdžiu vienbalsiai išrinktas apskričio pirmininkas J. Vizbara, o sulig apskričio įstatų sekretoriauja apskričio sekretorė Lukošunienė.

Skaitymas pereito suvažiavimo protokolo, kurį skaitė apskričio sekretorė ir po perskaitymo protokolas buvo priimtas kaip skaitytas.

Valdybos raportai. Raportus išdavė: pirm. Vizbara, vice pirm. Šmulkštys, sekr. Lukošunienė, iždin. Subačius, iždo globėjai Petrušauskienė, Ramanauskas ir organizatorius Gegužis. Visų raportai priimti.

Išvažiavimo komisija išdavė raportą ir pranešė, kad išvažiavimas davė nuostolių, kas sukėlė nemažai kalbų, bet po to viso raportas buvo priimtas.

Buvo įnešta rengti prakalbų maršrutą apskričio ribose, bet po apkalbėjimo pavesta kuopų nuožiurai. Kurios kuopos prakalbas rengs, tai gaus pritarimo ir paramos iš apskričio valdybos.

Nutarta, kad laike Pažangos Vajaus visos kuopos, kurios tik išgali, rengtų įvairius parengimus, kur butų galima skleisti Susivienijimo vajaus agitaciją, kad tokiu budu butų galima prirašyti prie Susivienijimo kodaugiausia naujų narių.

Gerb. A. Staniškis, buvęs apskričio pirmininkas, pridavė pasiulymą, kad laike Pažangos Vajaus Susivienijimas garsintųsi per radio laike jo vedamo lietuviško programo iš Reading stoties, kuri pasiekia net kelias lietuviais apgyventas valstijas. Savo pasiulyme nurodė sąlygas ir išlygas, kuriomis Susivienijimas galėtų garsintis. Bet kadangi vienas apskritis neigi bent kuri viena kuopa negalėtų padengti visų išlaidų, tai likosi nutarta kreiptis prie Pildomosios Tarybos, kad ji surastų šaltinius, iš kurių butų galima tas išlaidas padengti.

Nutarta, kad prie apskričio prigulinčios kuopos prieš apskričio suvažiavimus savo susirinkimuose, padarytų įnešimus liečiančius įvairius organizacijos reikalus ir tuos įnešimus prisiųstų apskričio sekretoriui prieš apskričio suvažiavimus. Tokiu budu apskričio sekretorius galėtų juos sugrupuoti ir priduoti suvažiavimuose išrinktai komisijai, kuri juos svarstytų ir priduotų suvažiavimui išspręsti.

Sekančiam terminui į apskričio valdybą išrinkti šie asmenys: pirm. V. Smulkštys, vice pirm. M. P. Soponis, sekr. F. Lukošunienė, iždin. J. Subačius, iždo globėjai I. Petrušauskienė ir A. Ramanauskas, organizatoriais S. Gegužis ir A. J. Banišauskas, kuris yra nuskirtas šiam apskrity Pažangos Vajaus generaliu organizatorium.

Sekantis apskričio suvažiavimas nutarta laikyti Frackville, Pa.

Nesiradus daugiau reikalų svarstymui, pirmininkas Vizbara, taręs atatinkamą žodį, suvažiavimą uždarė apie 4:30 po pietų.

Jos. Vizbara, pirm.

Florence Lukas, sekr.

P. S. Nuoširdžiai prašau gerb. kuopų ir suvažiavimo dalyvių man atleisti, kad taip susivėlinau su protokolu. Tas atsitiko iš priežasties mano ligos ir aš negalėjau gelbėti.

Florence Lukas.

Toronto, Canada

Jaukus SLA. 236 kuopos šeimyniškas vakaras

Dažnai pasitaiko nugirsti nusiskundimų, kad su gražiąja metų dalimi vasara, baigiasi smagumai ir artinantis žiemai reikės namuose liudėti. Klystam taip manydami. Kad ir žiemą galima linksmai ir naudingai leisti laiką, mums įrodė musų kuopos energingos moterys, narių įpareigotos dirbti sunkų ir atsakomingą kuopos labui darbą. Jos nei kiek nepabugo gamtos, pakeitusios savo rubus ir su pasišventimu pradėjo žiemos sezoną, lapkričio 6 d. vakare suruošė jaukų šeimyniską suėjiėmilį, kurs visapusiškai buvo smagus. Kuomet vieni smagiai šoko, kiti šnekučiavosi, moterys paruošė skanių užkandžių ir kavos.

Kadangi trims neįmanoma buvo virš šimto žmonių aptarnauti, tai į talką pribuvo ir prašytos ir neprašytos moterys. Visos linksmos ir malonios, kaip be matant apėjo savuosius ir svečius. Smagu buvo stebėti, kad nuo komisijos neatsiliko nei viena moteris ir savo širdingu ir mandagiu priėmimu paliko svečiuose gerą įspudį. Pasirodė, kad iš naujųjų narių šiame darbe pasižymėjo sesuo Br. Čirunienė, kuri nors dar nesenai su mumis, bet kuopos darbuose bus visuomet uoli talkininkė. Taip gi ir sesuo M. Mieldažienė rupestingai atlieka jai pavestas pareigas. Yra dar daug kitų moterų, kurios neužilgo taps musų narėmis ir musų jiegos dar labiau sustiprės. Visoms bendrai dirbant, bus dar lengviau atlikti panašius parengimus.

Vyrai matydami, kad moterys taip gražiai ir sutartinai dirba, tik džiaugiasi, kad kuopos iždui nėra pavojaus ištuštėti. Aš spėju, kad šiuo parengimu musų moterys daug pagelbėjo Pažangos Vajui, nes visi dalyviai buvo labai patenkinti. Brolis J. Giedraitis taip smagiai jautėsi, kad net išsireiškė, jog niekada neapleisiąs SLA. ir visuomet remsiąs kuopos parengimus. Esąs labai dėkingas už šio vakaro smagų laiką. Nemažiau dėkingos ir rengėjos broliui J. Giedraičiui už gausų parėmimą šio parengimo, išperkant daug laimėjimo bilietų.

Nors šį suėjimą moterys ruošė tik smagiam vakaro praleidimui, nežiurint pelno, todel ir įžangos ėmė tik 20c. Bet del gausiai atsilankiusių svečių, spėju bus dar ir pelno. Teko nugirsti, kad musų moterys žada suruošti šaunias Naujų Metų sutiktuves. Nėra nei abejonės, kad visoms moterims remiant, sutiksime naujuosius 1939 metus tikrai šauniai. Taigi nors ir tolsta saulutė nuo mųs, nors pievos jau ruduoja ir medžių lapai gelsta, nors baigiasi svajinga jaunom dainom padabinta vasara, bet musų moterys neliudi žiurėdamos į visą tai ir nesisieloja kaip krinta paskutinis lapas. Jos dirba iš širdies ir buna smagios po pasisekusio darbo.

Lai gyvuoja musų kuopos moterys, kurios per darbą su džiaugsmu rodo viltį kuopos gražiai ateičiai!

O. Indrelienė.

Meriden, Conn.

Lietuvių mokyklos mokinių pareiškimai apie lietuvių kalbą

Įdomu kaip čia gimę ir augę jaunuoliai taip gražiai atsiliepia kaslink lietuvybės ir įvertina lietuvių kalbą, už kurią taip ilgai teko kovoti priespaudos laikais. Nors ir nedidelis skaičius atsilanko į lietuviškas pamokas, bet kurie atsilanko yra sąmoningi jaunuoliai. Kadangi Connecticut valstijoje yra visa eilė lietuviškų mokyklėlių, kurios yra įsteigtos pasidarbavimu SLA. 4 apskr., tai aš, mokytojaudamas Meridane ir dėstydamas lietuvių kalbą, paklausiau visų mokinių, ką jie mano apie lietuvių kalbą ir jos rašybą? Žemiau patalpinu keleto mokinių išreikštas mintis, ką jie į tą paklausimą atsakė.

"Lietuva ir lietuviška kalba, taip pat ir rašyba man yra labai maloni ir norėčiau išmokti gerai ir taisyklingai rašyti, kad nereiktų apturėti gėdos už lietuviškumą".

J. V. Monkus.

"Šita mokykla butų gera, jei daugiau mokinių atsilankytų, bet ką galime daryti? Aš myliu lietuviškai mokytis skaityti, rašyti ir gerai kalbėti".

Lillian Kelevin.

"Aš myliu lietuvišką kalbą, nes ji yra labai graži ir galima greitai ją išmokti. Mes esame gimę su lietuviška kalba ir yra gerai ją suprasti ir mokėti rašyti". **Aldona Kliskiutė.**

"Aš esu labai patenkintas lietuviška kalba ir yra labai gerai išmokti lietuviškai. Lietuviška mokykla gerą darbą atlieka, kad mokina žmones lietuvių kalbos ir rašybos".

Arthur Klisas.

"I am interested in learning about the Lithuanian people and their history. I find the language fascinating and should like to be able to read it". **Josephine Pullan.**

Tai yra svetimtautės mokytojos išreikšta mintis apie lietuvių kalbą. Ji lanko lietuviškas pamokas ir stengiasi lietuviškai išmokti.

"Lankydamas mokyklą asmuo, gali išmokti daug dalykų. Bet daugelis lietuvių jaunuolių mažai tą įvertina. Kadangi kunas reikalauja maisto, tai taip pat protas reikalauja mokslo. Kuriuos lietuvius man teko paraginti, kad lankytų lietuvių mokyklą, kuri randasi Meridane, High Shool, room nr. 11, daugumas pasižadėjo lankyti. Bet del kokių tai priežasčių ne visi atsilanko. Tai yra didžiausias apsileidimas lietuvių, kurie nenori išmokti lietuviškos kalbos, kurią net ir svetimtaučiai įvertina ir stengiasi pramokti ir suprasti. Negerai, kuomet dauguma lietuvių pro pirštus į tai žiuri". **A. J. Tamkus.**

Šiuo tariu jums visiems širdingą ačiu už jusų gražias ir garbingas mintis, kurias jųs išreiškėte. Aš laikau už garbę, kad mano mokiniai taip sumaniai sugeba lietuviškai parašyti, ką jie galvoja apie lietuvybę ir jos kalbą.

J. Medonis, mokytojas.

Melrose Park, Ill.

Vaišės SLA. 125 kuopos priešmetiniame susirinkime

SLA. 125 kuopa turės svarbų ir nepaprastą priešmetinį susirinkimą, kuriame bus rinkimas valdybos 1939 metams. Susirinkime bus kalbėtojų, kurie išaiškins kaip svarbu yra priklausyti prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje ir kokią naudą nariai turi priklausydami. Kviečiame visus narius ateiti į šį svarbų kuopos susirinkimą ir atsiveskite savo šeimos narius ir draugus, kurie tinkami buti nariais musų organizacijos.

Po susirinkimo ir kalbų **busite visi pavaišinti ir patenkinti.** Neužmirškit tas viskas įvyks gruodžio 4 d., 1 val. po pietų, Navicko svetainėje, Broadway ir Main Sts.

Kadangi visos SLA. kuopos dirba išsijuosusios laike SLA. Pažangos Vajaus, tai neapsileiskime ir mes: prikalbinkime savo sunus, dukteris, gimines ir draugus prisirašyti prie šios musų didžiulės organizacijos. Vėliau jie džiaugsis ir bus dėkingi mums, kad jie apsirupino juodai dienai. Suglauskime pečiais, o nė nejusim, kaip padvigubinsim kuopą nariais. Kuopos garbę išlaikėme iki šiol, laikykime ir toliau.

M. Šeštokas.

Chicago, Ill.

Linksmas ir sekmingas SLA. 260 kuopos vakarėlis

Marquette Park lietuvių kolonija gal but pirmu kartu turėjo tokį linksmą, skaitlingą ir papuoštą gražia daina ir muzika vakarėlį, kokį surengė lapkričio 13 d. SLA. 260 kuopa.

Vakaro programas vyko sekančiai. Pirmiausia vakaro vedėjas, K. Liutkus, atidarydamas vakarą pabrėžė vakaro kaipo draugingumo sueigą ir tuo pat kartu nurodė svarbą ir uždavinius SLA., ragindamas visus dėtis prie SLA. Po to pristatė pakalbėti apie S. L. A. ir Pažangos Vajaus reikalus ir užduotis Pažangos Vajaus distrikto organizatorių brolį K. Deveikį. Jis, kiek plačiau kalbėdamas, apibrėžė S. L. A. svarbą kaipo fraternalės broliškos organizacijos, kviesdamas visus verbuoti naujus narius į SLA., kad kiekvienas SLA. narys kaip kad ir kuopų organizatoriai stengtųsi atlikti **savo pareigas,** gaudami naujų narių į SLA.

Koncertinė dalis

Dainininkas ir radio artistas-megėjas Pranas Jakubauskas sudainavo "Kaip aš pabaigsiu dainuot" ir "Sėdžiu prie langelio". Prašant publikai garsiais aplodismentais, sudainavo humoristišką dainą "Šyva kumelė". Akompanavo p-lė G. Zelnis.

Musų SLA. nauja narė, daidininkė p-lė Genovaitė Zelnis, su savo gražiu soprano balsu sudainavo "Kad Galėčiau" ir "Godelės". Abi dainas jos malonus gražus balsas puošė ir džiugiai linksmino klausančią publiką, kuri, įvertindama dainininkės malonų dainavimą, kvietė aplodismentais, kad dar daugiau padainuotų. Panelė Genovaitė padainavo irgi humoristišką dainą "Noriu Ištekėti".

Po koncertui iki vėlumos tęsėsi šokiai. Jaunimas ir senimas gražiai linksminosi prie jaunos p-lės Paulinos Balnaitės gerai griežiančio orkestro.

Kazliut.

West Pullman, Ill.

SLA. 55 kuopa darbuojasi vajuje

Lapkričio 13 d. įvyko SLA. 55 kuopos paprastas susirinkimas. Buvo neskaitlingas.

Iš raportų paaiškėjo, kad šiomis dienomis apsirgo Lapienė. Ir daugiau yra narių dejuojančių nesveikata.

Aplaikyta atsišaukimas iš Lietuvių Universiteto Kliubo. Kviečia kuopą į 4-tą metinį dainos ir dramos vakarą, kuris įvyks gruodžio 4 d., Lietuvių Auditorijoje. Atsišaukimas priimtas. Nutarta: nariai galės liuosnoriai dalyvauti tame busimame vakare.

Sekantis susirinkimas bus priešmetinis. Jame bus renkama kuopos valdyba ir visokios komisijos. Nutarta tą susirinkimą sušaukti atvirutėmis ir su bausme.

Iki šiol kuopa neturi išsirinkusi Pažangos Vajaus organizatoriaus. Ateinančiame susirinkime toks organizatorius bus išrinktas ir užregistruotas Centre. Kuopa pradėdama vėliau dirbti Pažangos Vajui turės sunkiai padirbėti, kad pasivijus kitas kuopas, kurios jau nuo seniau darbuojasi.

J. Tamašauskas,
SLA. 55 kp. koresp.

Terre Haute, Ind.

Tingus veikimas SLA. 46 kuopoje

Pasižiurėjus organe Tėvynėje matosi, kad musų šeimos SLA. nariai dirba-kruta kiek tik galėdami. Todel ir mes nenorėtume atsilikti nuo kitų kuopų veikime. Bet... tas bet mums ir kliudo. Tiesa, musų maža lietuvių kolonija ir nuveikti daug negalime bet ką ir galėtume, tai nesistengiam atlikti.

Pavyzdžiui, spalio 28 d. buvo suruošta vakarienė, kad padidinus kuopos iždą. Brolis J. Beniulis vietą paaukojo veltui. Rodos lėšos nedidelės ir daug vakarienės tikietų parduota svetimtaučiams. Bet kas pasirodė iš kuopos narių? Apie pusė darbininkų nepasirodė ir prisiėjo tą visą darbą atlikti 3 ar 4 nariam, kurie turėjo vakarienę surengti ir žmonėms patarnauti. Negana to, kad nariai savo parengimus boikotuoja, bet ir darbo neatlieka, o pasekmės buvo prastas, pelno padaryta tik apie keturi doleriai.

Ką mes broliai ir sesutės manome atsiekti tokiu savo elgėsiu? Susirinkimai neskaitlingi, savo parengimus boikotuojame, bet jeigu kada prisieina kokis nikelis viršaus užsimokėti, tai keliame bataliją. Čia turime pagalvoti, kad tokiu savo elgėsiu užmušame energiją ir tų narių, kurie be murmėjimo stengiasi visokį jiems pavestą darbą atlikti.

Gruodžio 5 d. pripuola kuopos susirinkimas. Nesvarbu kaip mes jį pavadinsime priešmetiniu ar metiniu, bet kiekvieno nario pareiga yra jame dalyvauti, nes bus kuopos valdybos rinkimas sekantiem metam, nuo valdybos priklauso gera kuopos darbuotė.

Per daugelį kuopos valdybos rinkimų praeity, kada vienas ar kitas narys buna perstatytas, tuojau pasigirsta "atsisakau". Tą "atsisakau" eidami į susirinkimą turėtumet palikti namie, o apsiimti į bent kurį kuopos valdybos urėdą. Valdyba stengiasi atlikti darbą nuo A iki Z, bet ir eiliniai nariai turi kooperuoti su ja. Pasistengkime ateity tai padaryti.

V. P—tis,
SLA. 46 kp. koresp.

Worcester, Mass.

SLA. 57 kuopos vakarienė ir šokiai

SLA. 57 kuopos metinė vakarienė ir šokiai įvyks lapkričio 26 d., Lietuvių svetainėj, 29 Endicott St. Pradžia 6 val. vakare.

Draugai ir draugės, mums nereikia daug aiškint, mes visi gerai žinome, kad kaip kas metas, tai taip ir šiemet turėsim tą parengimą. Taipgi mes visi žinome, kad ar eisime ar ne, visviena turėsime 50 centų užsimokėti. Taigi mieli draugai ir draugės meldžiame jus visus į šį parengimą atsilankyti koskaitlingiausia, kur visi nariai ir narės turėsime progą viens kitą pamatyti ir gražiai laiką praleisti. Daugelis narių į susirinkimus nesilanko per visą metą ir tai yra apsileidimas. Tegul šitas metinis parengimas duoda mums progą su vienas kitu sueiti ir vienas kitą pamatyti.

Ateinantis SLA. 57 kp. susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., Lietuvių Kliubo salėj, 12 Vernon St. Mieli draugai ir draugės tame susirinkime turite visi dalyvauti, nes tai metinis susirinkimas ir bus valdybos rinkimas, kas yra svarbiu dalyku. Galėsite pasirinkti tinkamus žmones 1939 metui, kad paskui nerugotumet. Mes turėtume visi išvieno dirbti. O kaip sutikime dirbsime, tai mes daug ką nuveiksime.

Dar turiu priminti — ateidami į susirinkimą, atsiveskite naujų narių prirašyti prie SLA. 57 kuopos. Neužmirškite patys užsimokėti mėnesines duokles.

E. Gibavičienė.

Benton, Ill.

SLA. 156 kuopa narius priims už pusę įstojimo

SLA. 156 kuopos organizatorius, brolis S. Jokubynas griebėsi darbo jieškodamas naujų narių. Ir jam sekasi. Į pracitą kuopos susirinkimą jis atvedė jauną lietuvaitę prirašyti prie kuopos. Kuopa nudžiugo ir ją noriai priėmė. Ta nauja nare yra buvusi panelė Marė Stanevičiutė, dabar po vyru — Piecentini. Tai yra gera lietuvaitė. Musų organizatorius nenuilstančiai dirba ir pasižadėjo į sekantį susirinkimą atsivesti didoką burį naujų narių. Todel ir mes broliai, S. L. A. 156 kuopos nariai, nesnauskime ir išpildykime savo pareigą — prirašykime nors po vieną narį, kaip tai mums yra nustatęs SLA. Prezidentas F. J. Bagočius.

Dabar musų kuopa turi 30 narių, o jei gerai visi padirbsime, jei prirašysime po vieną narį, o organizatorius prirašys dešimts, tai kaip matant narių skaičius pasieks iki 70. O visi žinome, kad juodidesnė kuopa, tuodaugiau gali nuveikti. Apgailėtina, kad pas mus nelengva naujus narius gauti. Ypač sunku su jaunuoliais, kuriems čia darbų truksta ir išvažinėja į kitus miestus. Bet aš manau, kad tuos jaunuolius pagaus didelių centrų organizatoriai ir juos pritrauks į musų organizaciją. Tiesa, yra keletas jaunuolių ir pas mus, bet juos sunku prikalbinti. Nors jų tėvai prie SLA. priklauso, bet tie jaunuoliai nenori priklausyti. Gas tėvams geriau pavyktų juos prikalbinti, nes juk ir patiems tėvams butų gražu, kad jų sunųs ir dukterys priklausytų į tą organizaciją, kurioje tėvai priklauso. O musų Susivienijime taipgi nėra blogiau, kaip amerikoniškose organizacijose. Pas mus ir apdrauda užtikrinta ir ligoje pašalpa visiems ir laiku išmokama. Čia gal pavyktų suorganizuoti ir jaunuolių kuopą ir lai jie patys tvarkosi. O apsidrausti visiems juk reikia; ypač reikia darbo žmonėms, kuriuos sunkiuose darbuose lengvai ištinka nelaimė ar liga. Susivienijime gera dar ir tas, kad netekus darbo ir neturint iš ko duokles užsimokėti — pats Susivienijimas paskolina del duoklių užsimokėjimo, o tą skolą atsilygini kada pradedi dirbti.

Aš širdingai patariu visiems lietuviams prie SLA. rašytis, o jums pašalpa ir parama bus užtikrinta. Ypač gerai prisirašyti jauniems, nes jiems reikia pigesnes duokles mokėti.

Šiuo taipgi pranešu, kad S. L. A. 156 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 5 d. Tai bus priešmetinis susirinkimas ir rinksime valdybą sekantiems metams. Visi nariai privalo į tą susirinkimą pributi. Kurie nepribus — bus baudžiami sulig konstitucijos.

Taipgi primenu nariams, kad praeitame susirinkime kuopa nutarė priimti narius už pusę įstojimo, todel dabar prisirašymas prie SLA. 156 kuopos bus pigus. Kadangi nenutarėm, kaip ilgai už pusę įstojimo priimsime, tai papildymą šiam nutarimui galėsime padaryti susirinkime gruodžio 5 d. Visi nariai butinai dalyvaukite gruodžio 5 dienos susirinkime. **A. Paulavičius.**

Philadelphia, Pa.

ŠV. JURGIO KAREIVIO DR-JA, PRISIDEDA PRIE SLA.

Seniausia lietuvių Šv. Jurgio Kareivio draugystė, Richmond daly, savo susirinkime lapkričio 13 dieną vienbalsiai nutarė prisidėti prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje.

Ši draugystė per 45 metus savo gyvavimo yra labai daug pasidarbavusi lietuvybės reikalais Philadelphijoj. Ir dabar labai dažnai tos draugijos nariai vaidina vadovaujančias roles vietos lietuvių reikaluose.

Prijungimui šios draugystės prie Susivienijimo daugiausia pasidarbavo J. Ivanauskas, P. Joneliunas, M. Jackus, J. Maslauskas ir kiti.

Ši draugija turi dabar 69 narius ir visi dar stiprųs it ąžuolai. Draugija į Susivienijimo iždą įneša $6,676.88 ir dar savo reikalams virš $1,000 pasilieka.

Sveikiname Šv. Jurgio draugijos narius, kaipo naujus musų Susivienijimo brolius.

V. J. GRINIUS.

Rumford, Me.

SLA. 299 kuopoj prasidėjo veikimas

Orui atvėsus ir pas mus prasidėjo didesnis veikimas. Štai, spalio 12 d. SLA. 299 kp. buvo surengusi koncertą. Liko keli centai kuopos reikalams. Koncerto programą pildė svečiai iš Bostono: Ig. Kubiliunas ir p-lė A. Baltrus. Jie mus gražiai palinksmino savo linksmomis dainelėmis. Vietinis mergaičių choras gražiai padainavo keletą dainelių. P-lė Stasiuliutė gražiai pasmuikavo keletą muzikos šmotelių. Ant. Maliauskas pagrojo koncertinka. P-lė A. Degučiutė visiems pianu paskambino.

Surengimui to koncerto labai sunkiai darbavosi kuopos parengimų komisija: A. Maliuškis, P. Jonaitienė ir jaunuolė p-lė Jieva Beivydaitė. Ji labai gražiai ir programą vedė. P-lė Z. Miečiutė su p-le Beivydaite sulošė dialogą ir žmones gerai prijuokino. Jos gražiai vartoja lietuvių kalbą ir darė tinkamus nudavimus.

Visiems artistams, muzikantams ir dainininkams, varde SLA. 299 kuopos, tariu širdingą ačiu. Tik dėka jusų pastangoms mes, "girių gyventojai", turėjom progos turėti tokį gražų koncertą.

PASARGA SLA. 299 kuopos nariams. Yra nutarta bausti narius sulig SLA. Konstitucijos skyriaus XIX, par. c ir d už nelankymą susirinkimų. Kai kurie musų kuopos nariai susirinkimus lanko visuomet, bet yra ir apsileidusių, kurie į susirinkimus neatsilanko. Narių pareiga yra lankyti susirinkimus, užsimokėti duokles ir sekti organizacijos eigą. Kurie nesilanko į susirinkimus, neužtenka duoklių už kokius 4 ar 5 mėnesius ir kai reikia gauti ligoje pašalpą, tuomet kaltina kuopos valdybą ir Centrą. Čia, broliai ir seserys, niekas nekaltas, kajp tik jųs patys. Aš žinau, kad yra tokių narių, kurie nieko neveikia, bet kai paklausi, kodel neatėjo į susirinkimą, tai atsako: "Neturiu laiko". Tas išrodo net juokinga. Dabar, kurie nelankys susirinkimų, bus baudžiami sulig konstitucijos. Malonėkite tai įsitėmyti. **J. Kaulaičia.**

Toronto, Canada

SLA. 236 kuopos narių skačius auga

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 236 kuopos Pažangos Vajus sekasi gerai. Nuo vajaus pradžios jau priduoti 21 naujas narys. Štai lapkričio mėn. 13 d. kuopos mėn. susirinkime buvo priduota 11 naujų narių. Už prirašymą narių kreditas priklauso sekamai: S. Bieliauskienei už 3 narius, S. Batkui už 2 nariu, Kazlauskams už 2 nariu ir kuopos organizatoriui už 4 narius.

Reikia pažymėti, kad keturi kuopos nariai ir šiame susirinkime atliko savo pareigas. Dar daugumas narių nėra atlikę savo pareigų, bet daugeliui yra labai palankios sąlygos minimoms pareigoms atlikti, nes jie turi savo šeimoje narių, kuriuos gali prirašyti ir aš patariu tą atlikti laiko neatidėliojant, nes ir nepastebėsime kaip vajaus laikas užsibaigs. Taigi visi nariai sukruskite prie savo pareigų atlikimo, kitaip organizatoriai priversti bus nusavinti jusų galimus kreditus. Reikia tikėtis, kad ateinančiame susirinkime rasis žymiai didesnis narių skaičius, kurie bus atlikę savo pareigas.

Organizatorius.

Wilkes Barre, Pa.

SLA. 115 kp. visi nariai atsilankykit į susirinkimą

SLA. 115 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyko lapkričio 6 d. Praeito susirinkimo protokolas priimtas kaip skaitytas.

Finansų sekretorius perskaitė laišką iš Pažangos Vajaus vedėjo, Tėvynės redaktoriaus brolio Kl. Jurgelionio. Laišku raginama kuopos valdybą dirb ti drauge su organizatoriais ir prašo paraginti narius, kad jie atliktų savo pareigą, prirašydami bent po vieną narį prie Susivienijimo ir kad patys nariai persikeltų į aukštesnius apdraudos laipsnius.

Musų kuopos organizatorius, brolis J. Skučas, perskaitė vieną aplikaciją, pranešdamas, kad jis prirašė į kuopą Antaną Škarulį 31 metų amžiaus, Amerikoje gimusį ir augusį. Naujas narys yra žinomas tarpe vietinių lietuvių kaipo geras veikėjas. Organizatorius taipgi pranešė, kad turi dar tris aplikantus.

SLA. 115 kuopa kviečia visus lietuvius, kurių sveikata leidžia, prisirašyti prie musų kuopos laike Pažangos Vajaus, nes įstojimo kuopa neima, o aplikantas vien užsimoka tik daktarui ir pusę įstojimo Centrui.

Finansų raštininkas pranešė, kad SLA. 7 apskričio suvažiavimas įvyks 27 dieną lapkričio. Delegatais išrinkta: J. Skučas, J. Adomaitis, J. Kiguolis ir M. Jurkevičius.

Pirmininkas Adomaitis pranešė, kad sekantis SLA. kuopos susirinkimas bus priešmetinis ir bus rinkimas kuopos valdybos. Nutarta susirinkimą šaukti atvirutėmis. Gerbiamieji nariai, malonėkite į tą susirinkimą atsilankyti. Jis įvyks gruodžio 4 d. Pasistengkite valdybą išrinkti iš tų narių, kurie jums geriausiai patinka. Aš dirbau kaipo pirmininkas per 5 metus ir įvertinu jusų manimi pasitikėjimą. Toliau toms pareigoms aš negalėsiu apsiimti, del to, kad finansų sekretorius viešai susirinkime pasakė, jog aš neturiu teisės patikrinti kuopos knygų ir narių stovio ir kitų dalykų. Esą, pirmininkui nereikia pasirašinėti ant jokių bilų. Apie tai smulkiau paaiškinsiu sekančiame kuopos susirinkime.

Gerbiamieji nariai, lankykimės į kuopos susirinkimus koskaitlingiausiai ir padarykime betvarkei galą, prisilaikydami konstitucijos patvarkymų ir didinkime kuopą nariais laike šio Pažangos Vajaus. Klausykime patarimų, kuriuos mums nurodo gerb. Redaktorius brolis Jurgelionis. Sekančiame susirinkime taipgi išgirsite 7 apskričio delegatų raportą.

Juozas Adomaitis,

Gary, Ind.

SLA. 284 kuopos komisija pradeda veikti

SLA. 284 kp. susirinkime lapkričio mėnesy pasirodė, kad kuopos gerovės komisija pradeda veikti. Į komisiją įeina šie nariai: J. Grakis, J. Kučas, K. Zamskienė ir R. Kuizinas. Ji buvo išrinkta praeitame metiniame susirinkime, bet iki šiol nieko dar neveikė. Bet praeitame susirinkime pasiulė kuopai nutarti surengti bankietą, ką kuopa ir padarė. O bus tai pasilinksminimo bankietas, kuriame bus proga visiems gražiai laiką praleisti. Kai kurie nariai pasižadėjo šįtą tam bankietui sudovanoti, butent: Z. Galinauskienė, S. Kuizinienė, J. Mikolaitienė, Paškauskienė, K. Kamičaitis, J. Vaitkus ir Raižienė. O yra dar daugiau tokių narių, kurie šį-tą padovanos, bet jų vardų dar neteko sužinoti.

Visi nariai yra kviečiami tame bankiete dalyvauti. Aš manau, kad bus pakviesti ir kalbėtojai, kurie paragins musų kuopą gyviau veikti ir naujų narių pajieškoti. O komisijai linkiu kogeriausio pasisekimo tą bankietą gerai surengti.

S. K.

Philadelphia, Pa.

SLA. Centro kėlimo reikale

Lapkričio 6 d., Lietuvių Muzikalio Namo knygyne buvo SLA. 135 kuopos atvirutėmis sušauktas didelis susirinkimas. Aptarus visus kuopos kasdieninius bėgančius reikalus, buvo apkalbėta SLA. Centro ir Tėvynės redakcijos kėlimo iš New Yorko į Pennsylvanijos valstiją reikalas.

Šį klausimą visapusiai apkalbėjus ir padiskusavus, prieita išvados: jeigu jau laikas pribrendo, kad reikia SLA. Centrą kelti iš New Yorko į Pennsylvanijos valstiją, tai bešališkai žiurint ir vien tik organizacijos labui ir gerove vaduojantis, SLA. Centrui tinkamiausia ir geriausia vieta yra Pennsylvanijos valstijoj tai **Philadelphia.**

Mes priėjome viršminėtos išvados ne delto, kad mes čia gyvenam, bet del to, kad Philadelphia yra suvirš dviejų milionų gyventojų didmiestis, trečias didžiausias Suvienytų Amerikos Valstijų miestas, turintis plačią industriją ir didelę komunikaciją vandeniu, oru ir gelžkeliais. **Philadelphia yra Suvienytų Amerikos Valstijų nepriklausomybės lopšys.** Tai didelis prestižas. Be to, Philadelphia yra ir didelė lietuvių kolonija. Čia lietuvių priskaitoma net keliosdešimtys tukstančių. Philadelphijoj lietuviai katalikai turi keturias parapijas ir dideles bažnyčias. Čia lietuviai tautiškai nusiteikę, turi dvi dideles sales ir pilnai išmokėtas: Lietuvių Muzikalio Namo Bendrovės salė ir Lietuvių Tautiško Pagelbinio Kliubo salė. Yra visa eilė socialių ir pagelbinių kliubų ir draugijų su nuosavais namais. Tai Philadelphijos lietuvių garbingi nuopelnai lietuvybei ir draugijiniu atžvilgiu. Jie jau yra Lietuvos istorijoje įrašyti. Perkėlus SLA. Centrą į didmiestį Philadelphia, SLA. įgautų sau plačią ir derlingą dirvą savo bujojimui ir iš čia plėtojimuisi po visą plačiąją Ameriką.

Todel SLA. 135 kuopos narių, SLA. labui ir gerovei ir yra didžiausiu noru, pageidavimu ir troškimu, kad **Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Centras ir Tėvynės redakcija butų perkelti į Philadelphia, Pa.**

A. Tvaranavičia.

McAdoo, Pa.

A. a. Stasys Vicius, SLA. 54 kuopos narys

Spalio 18 dieną numirė S. L. A. 54 kuopos narys, Stasys Vicius, sulaukęs 55 metų amžiaus. Velionis paėjo iš Kauno rėdybos, Mažeikių bažnytkaimio. Amerikoje išgyveno 34 metus — visą laiką McAdoo, Pa. Per visą laiką jis dirbo angliakasyklose ir išaugino šeimyną, kurią paliko dideliame nuliudime: tris sunus ir vieną dukterį. A. a. Stasio Viciaus moteris numirusi 8 metai atgal.

Prie SLA. 54 kuopos velionis priklausė per 10 metų. Buvo gero budo žmogus, tik toji nelaimingoji "astma" jį kankino daugiau kaip metus laiko ir turėjo skirtis su šiuo pasauliu.

A. a. S. Vicius palaidotas su bažnytinėmis apeigomis. Susirinko gražus burelis žmonių jį palydėti į amžinastį. Palaidotas Šv. Petro kapinėse.

Ilsėkis, drauge, šios šalies šaltoje žemelėje.

A. a. Jonas Noga, SLA. 54 kuopos narys

Spalio 19 dieną su bažnytinėmis apeigomis palaidotas S. L. A. 54 kuopos narys, Jonas Noga. Palaidotas Šv. Petro kapinėse. Velionis J. Noga dideliame nuliudime paliko savo mylimą moterį ir tris mažus vaikus ir daug visokių giminių.

A. a. J. Noga buvo labai geras ir teisingas žmogus, todel buvo per 12 metų "konstabeliu" musų miestely. Susivienijime a. a. J. Noga priklausė per 8 metus. Jis buvo gimęs McAdoo ir čia pat išgyveno per visą savo gyvenimą. Budamas gero budo jis turėjo labai daug draugų ir todel daugelis jų susirinko a. a. J. Nogai atiduoti paskutinį patarnavimą ir palydėti į amžinastį.

Ilsėkis, drauge, Dėdės Samo šaltoje žemelėje.

Juozas Kreipavičius.

Waterbury, Conn.

SLA. 11 kuopa rengia vakarienę

SLA. 11 kp. mėnesinis susirinkimas buvo lapkričio 3 d. Susirinkimą atidarė ir vedė pirm. J. Žemantauskas. Protokolų sekr. p-lė Kot. Radauskaitė, nepribuvo į susirinkimą, sakė serganti, tai laikinu sekr. išrinkta p. Klementina Jankeliunienė. Perskaičius protokolą, tapo priimtas.

Lietuviškos mokyklos komisijos vardu raportavo adv. Lukošius. Sakė, kad mokyklą lanko 25 mokiniai. Mokytoja yra p-lė Frances Maziulaitytė. Mokinasi du vakarus savaitėje: pirmadieny ir ketvirtadieny Dugan mokykloje.

Po to sekė raportai delegatų iš SLA. IV apskričio suvažiavimo. Delegatai J. Žemantauskas ir adv. Lukošius išdavė plačius raportus, kiti delegatai šiek-tiek papildė. Išklausius raportus, didžiuma balsų nepriimti. Įvyko biskis susikirtimo. Po to pirm. J. Žemantauskas tuojau rezignavo iš pirmininko vietos, o mes vice pirm. neturėjome. J. Žemantauskas buvo prašytas pabuti dar mėnesį, bet jis griežtai atsisakė ant toliau buti. Prisiėjo rinkti laikiną pirmininką. Perstatytas Tamas Matas, apsiėmė ir liko išrinktas.

Matas yra buvęs ir pirmiau SLA. 11 kuopos pirmininku. Tai yra gabus žmogus ir moka vesti susirinkimus. Jis tuojau užėmė pirm. vietą ir pats įnešė, kad reikia surengti vakarienę. Taipgi pats pirmutinis apsiėmė į rengimo komisiją, į kurią įeina: Tamas Matas, Magdė Senkuvienė, Marijona Makarevičienė, Klementina Jankeliunienė ir Balis Petrauskas. Komisija susideda iš darbščių narių ir tikiu, kad ji surengs puikią vakarienę.

Turbut per kokius 2 metus mes neturėjome jokio parengimo. Šios vakarienės pelnas eis pusiau kuopai ir mokyklai. Vakarienė bus gruodžio 31 d., 103 Green St. Įžanga $1.50 ypatai.

Nutarta buvusiam iždin. p. Vincui Keneusiui nupirkti kokią dovaną už jo ilgų metų iždininkavimą. Tai atlikti pavesta valdybai.

Priešmetinis susirinkimas bus gruodžio 1 d., 103 Green St. Pradžia 7:30 val. vakare. Bus rinkimai valdybos 1939 metams. Gerb. nariai ir narės nors sykį metuose į susirinkimą atsilankykite.

P. Motiečius.

Springfield, Ill.

SLA. 158 kuopos piknikas davė pelno

SLA. 158 kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 6 d. Buvo daug kalbėta, bet nedaug kas nuveikta. Bet vis gi einame pirmyn, o ne atgal. Kuopos organizatorius prižadėjo sekančiame susirinkime turėti keturis naujus narius prirašymui. Butų labai gerai, jei jo pažadas išsipildytų. Nutarta Pažangos Vajaus organizatorium įregistruoti K. Račaitį.

Buvo paskelbta buvusio susirinkimo galutinė atskaita. Piknikas davė kuopai $27.74 pelno. Kadangi tą dieną kada piknikas įvyko buvo šaltas oras, tai parengimą reikia laikyti pavykusiu. Todel rengimo komisijos pirmininkas širdingai dėkojo sumaniems ir mandagiems rengėjams ir į pikniką atsilankiusiai publikai.

Mes dar jokio pranešimo negauname iš musų distrikto generalio organizatoriaus. Jis dar nepatarė, kas reikia veikti laike Pažangos Vajaus. Kuopos pirmininkas pareiškė, kad visi kuopos nariai butinai turi atsilankyti į kuopos metinį susirinkimą, nes bus renkama valdyba. Už neatsilankymą, sulig pirmininko pareiškimo, nariai bus baudžiami. Tas susirinkimas įvyks priprastoje vietoje.

Baigiant susirinkimą, kilo trukšmelis, kuriam pradžią padarė kuopos pirmininkas, kuris spyrėsi, kad rašyti kokį tai protestą prieš Pildomąją Tarybą. Trukšmas baigėsi ypatiškumais.

Šioje kolonijoje rodos butų nesunku gauti naujų narių. Reiktų tiktai inteligentiškiau veikti.

Broliai ir seserys, bukime gerais lietuviais ir be jokių politikavimų bei intrigų prieš vieni kitus dirbkime SLA. ribose, o iš to darbo turėsime sau didžiausią laimę; ypatingai laimingais jausimės žilagalviais seneliai.

SLA. pergyveno jau ne vieną audrą, o vis kaip gyvavo, taip ir gyvuoja. Žinoma, gyvuos ir toliau. Bet kad tą gyvavimą padarius gražesniu — veikime visi bendrai ir sutartinai. Trukšmavimu mes nieko neatsieksime, nes trukšmai nieko gero organizacijai neteikia. Atsiminkime Prezidento F. J. Bagočiaus žodį: "Kas nenori dirbti — geriau pasitraukit į šalį". O tas pareiškimas teisingas. **J. Raulinaitis,**

SLA. 158 kp. koresp.

W. Frankfort, Ill.

Kaip gauti į SLA. 311 kp. naujų narių

SLA. 311 kuopoje laike Pažangos Vajaus darbuotė irgi prasidėjo. Vienas organizatorius rugsėjo mėnesy prirašė du narius. Šį mėnesį kuopos susirinkime buvo priimta penkios aplikacijos. Visi nariai yra raginami prirašyti po vieną narį. Paraginus, daugelis paklausia: "O kur tą narį gausi?"

Aš čia ir noriu SLA. 311 kuopos nariams patarti, kaip po tą narį gauti. Pasekite mano darbuotės pavyzdį — o gausite ne po vieną, bet ir po daugiau naujų narių. Nuo pradžios Pažangos Vajaus aš buvau išėjusi dvidešimts kartų ir aplankiau vienuolika namų. Į apielinkes važiavau du kartus. Susitikus gatvėje ir susirinkimuose kalbėjau devynis kartus. To viso pasekmės yra tokios, kad prirašiau šešis narius ir vieną jaunuolę. Dar šeši prižadėjo prisirašyti. Turiu keturis abejotinus.

Šiame darbe man gelbėjo nekurie nariai. Sofija Begaudienė prirašė savo dukrelę, kuri dirba kaipo slaugė ligonbuty. Visiems man gelbėjusiems tariu širdingą ačiu.

Pabandykite mano patarimą, o pasekmių ir jųs turėsite.

F. Š.

Shaft, Pa.

Trys generolai gyvai darbuojasi

Šios viešpatystės SLA. 199 kuopa nedidelė. Bet ji turi tris generolus, kurie savo veik lumu yra pasiryžę pralenkti ir savo kaimynką 23 kp. Shenandoahry. Jie sako: "Tik baikos, kad SLA. 23 kuopa turi keturis gabius veikėjus. Mes jau senai turime apie tuziną rekrutų sumobilizavę. Tais generolais yra: broliai J. Paulukonis, A. Kalėda ir P. Vailonis. Nesenai jie buvo nupleškėję į neutrališką šalį Girardville ir ten su SLA. 147 kp. finansų sekr. I. Užupiu padarė sutartį: SLA. 147 kuopa netik pristojo daryti bendrą mobilizaciją, bet prižadėjo atsiųsti savo atstovus į pirmo apskričio suvažiavimą. Išgirdęs apie tai jaunas kareivis, Jonas Švenčiunas, pasakė: "Bravo musų Užupis! Geriau stoti į visą batalioną, negu tik pas iždininką mėnesines duokles užsimokėti".

Žingeidu žinoti, ką dabar sakys Shenandoahris?

Bet tai dar neviskas. Tie trys veikėjai planuoja kaip apimti kitas viešpatystes, tai yra SLA. 259 kp. Ashland, 52 kp. Mt. Carmel, 241 kp. Kulpmont ir SLA. 311 kp. Shamokin. Šie trys geri vajauninkai apėjo, kad suminėtose viešpatystėse randasi labai brangių turtų del SLA., o tos apielinkės veikėjai nusistatę gyventi ramiai. Bet broliai Paulukonis, Vailonis ir Kalėda žada tą jų ramumą sudrumsti. Už tai juos reikia pagirti.

Kaip matyti, čia tikrai turės kilti "visapažanginis karas". Ir kadangi SLA. 164 kp. Frackville admirolas buvo pasiryžęs tas neutrališkas viešpatystes aplankyti po vadovyste J. Marcinkevičiaus ir K. Makausko, tai jie pastatė savo kuopos kiekvieną narį prie Pažangos Vajaus karo ir sako, kad kai tik gerai susimobilizuos, tai taip ir pleškės į kitą kalno šoną užimti naujas žemes.

Jusų Tarnas.

Musų Korespondentai Apie Bendrą Lietuvių Veiklą Amerikoje

Frackville, Pa.

Nelinksmos naujienos

Musų miestelį ir apielinkę šiomis dienomis užgavo skaudus sunklaiko smugis, nes lapkričio 10 d. užsidarė didelė anglių kompanija The Philadelphia and Reading Coal and Iron Co. Keturios didelės kasyklos paleidžia iš darbo virš tris tukstančius darbininkų.

Kompanija sakosi, kad ji subankrutino.

Ši apielinkė yra tirštai apgyventa lietuviais. Taigi dauguma ir SLA. narių nustojo darbo. Skaudžiausia palietė šiuos miestelius: Shenandoah, Girardville, Gilberton ir Frackville. **J. A. Kazlauskas.**

Pittsburgh, Pa.

Iš Draugijų Sąryšio konferencijos

Pittsburgho ir apielinkės Lietuvių Draugijų Sąryšio konferencija įvyko spalio 30 d., Lietuvių Mokslo Draugijos name, 142 Orr St.

Konferenciją atidarė sąryšio pirm. F. Rodgers 2 val. po piet. Į mandatų komisiją paskyrė: J. Slieką, A. Šerbiną ir S. Ivanauską. Trumpą prakalbėlę pasakė F. Rodgers apie sąryšį ir Amerikos Lietuvių Kongresą. Kalbėjo ir A. Kubilckis. Jis peikė sąryšio komitetą, kad komitetas buk nieko neveikęs. Jam pirm. F. Rodgers pastebėjo, kad jis išpeikė sąryšio komitetą už neveikimą dar negirdėjęs komiteto raportų.

Mandatų komisija raportavo, kad delegatus prisiuntė šios draugijos bei kuopos: Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 105 kuopa New Eagle, Pa.: S. Dočius ir A. Šuopas; 142 kp. Pittsburgh, Pa. A. Šerbinas; 143 kp. Carnegie, Pa. J. Čirbinskas; 145 kp. Pittsburgh, P. E. K. Sliekienė ir J. Mikeška; 153 kp. Coal Center, Pa. A. Kubilckis ir F. Kubilckienė; 160 kp. N. S. Pittsburgh, Pa. K. Kairys. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 40 kuopa Pittsburgh, Pa. K. Šimkunas ir F. Masiejus; 95 kp. Coal Center, Pa. B. Durša; 353 kp. Pittsburgh, Pa. D. Sanda. Lietuvių Pašalpinė Draugija Amerikoje McKees Rocks, Pa. G. Parčevskas, J. Marazauskas, F. Rodgers, B. Zabela, A. Laucaitienė ir M. Imbrazienė. Lietuvių Mokslo Draugija Pittsburgh, Pa. J. D. Sliekas ir J. Vainorius; Amerikos Lietuvių Darbininkų Literaturos Draugijos 40 kuopa McKees Rocks, Pa. J. Purtikas ir J. Kazlauskas; 87 kp. N. S. Pittsburgh, Pa. H. Kairienė; 180 kp. Wilmerding, Pa. S. Ivanauskas. Viso 25 delegatai, atstovaudami 14 draugijų bei kuopų ir 7 sąryšio komiteto nariai, kurie nebuvo delegatais. Viso 32 su sprendžiamu balsu ir vienas svečias su patariamu balsu, tai yra S. L. A. Vice Prezidentas J. K. Mažukna.

Konferencijos vedėjais išrinkta: F. Roders pirm., J. Mažeika pirm. pagelbininkas, J. Gataveckas rašt., E. K. Sliekienė rašt. pagelbininkė.

Į rezoliucijų komisiją įeina: J. Baltrušaitis, S. Ivanauskas ir A. Šerbinas.

Sąryšio komiteto raportai. Pirm. F. Rodgers išdavė raštu platų raportą iš sąryšio veikimo. Vice pirm. J. Mažeika išdavė raportą žodžiu. Rašt. J. Gataveckas išdavė raportą raštu. Fin. rašt. A. Žvirblis išdavė raportą raštu. Pinigų įplaukė viso $9.80, išmokėta $3; dabar yra pinigų $6.80. Iždin. S. Bakanas išdavė raštu raportą. Iždo globėjai J. Baltrušaitis ir G. Parčevskas raportavo, kad jie sutinka su fin. rašt. ir iždin. Visų raportai priimti.

Delegatas A. Pipiras išdavė raportą iš Amerikos Lietuvių Kongreso suvažiavimas Scranton, Pa. Raportas priimtas vienbalsiai.

Perskaityta šie konstitucijos pataisymai: a) Amerikos Lietuvių Kongreso skyrius Pittsburgh, Pa. (vardas iš Pittsburgho ir Apielinkės Lietuvių Draugijų Sąryšio pakeistas į Amerikos Lietuvių Kongreso Skyrius Pittsburgh, Pa.). Už vardo pakeitimą balsavo 23 delegatai, prieš pakeitimą 3 balsai. b) ALKSP. metinė konferencija renka skyriaus komitetą iš 9 narių. Delegatai pataisė, kad rinkti tiktai iš 7 narių. Už pataisymą 4 balsai, už originalį įnešimą 26 bal. Reiškia, ALKSP. komitetas bus renkamas iš 9 narių. c) ALKSP. komitetas susirinkęs į pirmą savo posėdį po konferencijos išsirenka iš savo narių tarpo pirmininką, vice pirm., užrašų raštininką, finansų raštininką, iždininką ir du iždo globėjus. d) Skyriaus komitetas laiko savo posėdžius nemažiau, kaip vieną kartą į mėnesį. e) Skyriaus komiteto posėdžiuose yra reikalaujamas skaičius (kvorumas) vienas trečdalis viso komiteto narių. f) Bile vienas iš skyriaus komiteto narių, kuris nedalyvaus dviejuose posėdžiuose iš eilės, turi buti kviečiamas laišku į trečią posėdį, ir jei neprirodo svarbių priežasčių nedalyvavimo dviejuose posėdžiuose arba nepribuna dar ir į trečią posėdį, tai tokis netenka vietos skyriaus komitete trečiame posėdyje. Prašalinto ar prasišalinusio nario iš skyriaus komiteto, skyriaus komitetas užpildo tą tuščią vietą kitu nariu ar nariais. g) Paragrafas 8-tas buvusios sąryšio konstitucijos tapo pakeistas sekančiai: 8. ALKSP. rengia visokius parengimus, kaip tai: prakalbas, prelekcijas, diskusijas, koncertus, teatrus, piknikus, balius ir kitokius pamarginimus, kad sukelti finansų kovai už taiką ir demokratiją, kaip Lietuvoje, taip ir čionai Amerikoje. Parengimams darbininkus suteikia prie ALKSP. priguliančios draugijos. h) ALKSP. iždas susideda iš draugijų, kuopų bei kliubų duoklių ir iš parengimų pelno. Jei iždo susidaro daugiau kaip $100.00 pinigų, tai tuomet 25 nuošimtis yra skiriamas A. L. K. Centro Komitetui vesti kovą už taiką ir demokratiją. i) Duokles ALKSP. nustato metinė delegatų konferencija ir jos privalo buti užmokėtos sausio, vasario arba kovo mėnesio kiekvienais metais. j) ALKSP. komiteto nariai negauna jokios algos ir visi dirba be atlyginimo apart lėšų. k) Skyriaus finansų raštininkas ir iždininkas privalo buti po kaucija, o jos didumą nustato skyriaus komitetas kokia numato yra tuo laiku reikalingu. Kaucijos užsistatymo išlaidos yra užmokamos iš skyriaus iždo. Šitie visi pataisymai apart perkeitimo vardo ir skaičiaus narių įėjimą į komitetą buvo priimti vienbalsiai.

Delegatas K. Kairys įnešė, kad Amerikos Lietuvių Kongreso Skyrius Pittsburghe imtų iniciativą surengti Lietuvos nepriklausomybės minėjimo apvaikščiojimą. Delegatas S. Bakanas davė pataisymą, kad Lietuvos nepriklausomybės minėjimą pavesti ALKSP. komitetui, kuris sykiu su SLA. 3 apskričio komitetu surengs Lietuvos nepriklausomybės minėjimą, nes SLA. 3 apskričio paskutinis suvažiavimas jau yra nutaręs kviesti visas Pittsburgho ir apielinkės draugijas del minėjimo Lietuvos nepriklausomybės apvaikščiojimo. Už pataisymą 22 balsai, už įnešimą 2.

Rezoliucijų narys J. Baltrušaitis skaito šias rezoliucijas: Lietuvos klausimu. Priimta vienbalsiai. Amerikos Lietuvių Kongreso klausimu —už rezoliuciją balsavo 7, prieš rezoliuciją 8 balsai. Rezoliucija atmesta.

Į ALKSP. komitetą tapo išrinkti šie draugai: A. Šerbinas, J. Baltrušaitis, J. Mažeika, S. Ivanauskas, K. Kairys, G. Parčevskas, J. Vainorius, F. Rodgers ir A. Pipiras.

Nutarta konferencijos protokolą talpinti šiuose laikraščiuose: Naujienose, Laisvėje ir Tėvynėje.

Konferenciją uždarė 6 val. vakare.

Konferencijos pirm.
F. Rodgers,
Konferencijos rašt.
J. Gataveckas.

Chicago, Ill.

Klaipėdos krašto draugija Chicagoje

Chicagos Lietuvių Klaipėdos Reikalais Komitetas persiorganizavo į Amerikos Lietuvių Klaipėdos Krašto Draugiją. Draugijos pirmininku yra išrinktas advokatas F. Bradchulis, vice pirmininkais p-lė E. Lacitytė ir p. J. Mickeliunas; sekretoriais mokytoja C. Skrickiutė ir advokatas K. Savickas.

Naujoji draugija pasirinko savo tikslu visokiais budais remti Klaipėdos uostą ir artimai bendradarbiauti su Klaipėdos krašto lietuviais.

ALKKD. stengsis susipažinti su Klaipėdos kraštu ir jos gyventojais; ji ruoš Klaipėdon ekskursijas ir ragins kitus į Lietuvą važiuoti ir Lietuvon prekes siųsti per Klaipėdą; ji nepamirš Klaipėdos krašto žvejų ir kitų savo kraujo žmonių.

ALKKD. yra įsitikinus, kad ji pajiegs su klaipėdiečiais artimai susigyventi ir realiai kooperuoti; kad ji užmegs tamprius ryšius su mažosios Lietuvos lietuviais; kad ji, reikalui esant, pagelbės savo broliams ir moraliai ir materialiai.

ALKKD. šūkis: "Visi lietuviai susijungkim ir niekam nepasiduokim!" **Rep.**

Newark, N. J.

Draugijų Sąryšis rengia masinį susirinkimą

Čia gyvuoja Newarko Lietuvių Draugijų Sąryšis susidedantis iš tuzino įvairių draugijų. Sąryšio tikslas yra tarpininkauti tarpe draugijų, kad jų parengimai neįvyktų tą pačią dieną ir kad nepakenktų viena kitai. Taip pat sąryšis, pagal savo išgalę, darbuojasi ir garsina draugijų parengimus ir agituoja kitas draugijas, kad jos dalyvautų prie sąryšio priklausančių draugijų parengimuose.

Sąryšis rupinasi ir Lietuvos reikalais, kurie paliečia visus lietuvius be skirtumo pažvalgų bei įsitikinimų.

Prie to dar sąryšis rupinasi ir lietuvių kulturiniais reikalais: prakalbom, prelekcijom, paskaitom ir kt.

Sąryšis pastaruoju laiku veikime buvo kaip ir apsilpęs. Tačiau savo paskutiniame susirinkime energingai nutarė savo veikimą pasmarkinti, nes šiuo laikotarpiu Europos valstybių politika susidaro tokia, kad ir pačiai Lietuvos nepriklausomybei pavojus nėra prašalintas. Už tai sąryšis tuo klausimu yra pasirengęs veikti, nes klausimas yra tokis, kuris apeina kiekvieną lietuvį ir kiekvienas juo turi susirupinti.

Tuo tikslu sąryšis nutarė rengti didelį masinį susirinkimą gruodžio 7 d., 180 New York Avenue, Newark, N. J.

Kalbėtojais nutarė kviesti visų sriovių laikraščių redaktorius iš Brooklyn, N. Y.

Reikalas labai svarbus ir nepartinis. Sąryšis mano, kad musų laikraščių redaktoriai neatsisakys mums patarnauti ir sykiu patarnauti pačiai Lietuvos nepriklausomybei.

Sąryšio Komitetas.

Padėka už aukas

Šiuomi reiškiame nuoširdžią padėką Susivienijimui Lietuvių Amerikoje už suteiktas aukas Clevelando Lietuvių Darželiui iš Tautiškų Centų fondo, ir ypač už auką skirtą Dr. Vinco Kudirkos paminklui statyti, kurią Dr. Vinco Kudirkos Draugija Clevelande gavo į savo fondą.

Visiems pranešame, kad Clevelando Lietuvių Kulturiniame Daržely, šalia jau pirmiau buvusio Dr. Basanavičiaus paminklo, spalio 2 d. buvo pastatytas ir Dr. Vinco Kudirkos paminklas, kuriam SLA. Tautiškų Centų fondas paskyrė $25 pereitame SLA. Seime Scranton, Pa.

Dr. Kudirkos paminklo pastatymu Lietuvių Daržely rupinosi Dr. Kudirkos Draugija Clevelande, kuri gyvuoja jau 20-tas metas. Savo fondą tam paminklui statyti draugija pradėjo kelti prieš tris metus ir sukėlė reikalingą sumą, įskaitant ir SLA. Seimo auką.

Dr. Kudirkos Draugija svarsto klausimą prisidėjimo prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje. Ji turi apie 200 narių.

Dr. Vinco Kudirkos Paminklo Statymo Komisija:
K. S. Karpius, pirm.,
A. M. Praškevičius,
Izidorius Samas,
Jonas Petrauskas.

"Namo Kalėdoms"

Daugelis žmonių jau ilgas laikas mąsto apie Kalėdas. Daugelio žmonių mintyse Kalėdos yra iškilmingiausia visų metų šventė, kurios proga susidaro puikiausias momentas aplankyti savo senąją tėvynę ir šventes praleisti su savo draugais ir giminėmis. Gruodžio mėnesio ekskursijos HAPAG ir LLOYD laivais visuomet buvo populiarės, todel ir šiemet rengiama dvi prieškalėdinės ekskursijos.

Pirmoji ekskursija paskirta išplaukti garlaiviu HAMBURG gruodžio 7 d., kuriai vadovaus Mr. Arthur Dobozy, musų New Yorko raštinės tarnautojas. Ekskursantai pasieks Lamanšo uostus gruodžio 14 d., o Hamburgą pasieks gruodžio 15 d. ir tokiu budu savo kelionės galą pasieks savaite pirm Kalėdų, taigi tuo laiku, kuomet kiekvienas nušvitęs besiartinančios šventės džiaugsmu. Antroji ekskursija išplauks garlaiviu BREMEN gruodžio 14 d., kuriai vadovaus Mr. Eugene Teplanszky, taipgi musų New Yorko raštinės tarnautojas. Pasažieriai pasieks Cherbourgą ir Southamptoną gruodžio 19 dieną, o Hamburgą 20 d., taip pat užtikrinant pasiekimą kelionės galo pačiu laiku prieš Kalėdas, nežiurint į kurią Europos dalį keliautumet. Abudu ekskursijų vadai gali susikalbėti kuone visomis Vidurio ir Rytų Europos kalbomis.

Daugelis nemyli pavieniai keliauti

Kaip ir visų musų ekskursijų, taip ir šių svarbiausiu tikslu yra paliuosuoti ekskursijų dalyvius nuo rupinimosi visokiais kelionės detaliais, kad keleiviai galėtų pamiršti visokius rupesčius ir malonioj draugijoj galėtų keliauti linksmai, pasitikėdami, kad jų reikalus atliks prityrę ekskursijų vadai. Paprastai yra žinoma kelionių srityje, kad daugelis žmonių nenori keliauti pavieniai; jie nori draugauti su kitais keleiviais, kurie keliauja maždaug tą patį tolį, ir ekskursijos yra tinkamiausiu atsakymu tokiam pageidavimui.

Springfield, Ill.

Nevažiuokit pas mus darbo jieškoti

Gerbiamieji lietuviai, šiuo pranešu jums, kad jųs nevažiuotumet į Springfieldą darbo jieškoti, nes negausite. Čia darbai prastai eina, o jei kur kiek ir dirba, tai naujų darbininkų neima.

Čia yra lietuviškų draugijų visokiais vardais. Šiuo tarpu visas draugijas stengiamasi prikalbinti partraukti iš Chicagos chorą Pirmyn, kad mus palinksmintų. Kaip tenka nugirsti, tai jau daug draugijų sutinka prie to prisidėti.

Šiemet čia labai gražus ruduo. Nėra lietaus nė sniego. Tokio rudenio nebuvo per 30 metų.

Čiagimiai lietuviai ir lietuvaitės vedasi, bet daugiausia su svetimtautėmis ir svetimtaučiais. **C. Joseph.**

Pittsburgh, Pa.

Rezoliucija Lietuvos klausimu

Pittsburgho ir apielinkės Lietuvių Draugijų Sąryšio suvažiavimas spalio 30 d., 1938 m., Pittsburgh, matydamas didžiausią pavojų Lietuvai iš didžiųjų fašistinių valstybių pusės, atsišaukia į visus lietuvius gyvai susirupinti šiais klausimais:

1. Dabartinė Lietuvos valdžia, budama fašizmo šalininke, jau dabar linksta prie fašistiškos-naciškos Vokietijos;

2. Tuomi parduoda Lietuvą, jos nepriklausomybę ir lietuvių tautą į tikriausią vergiją, kur gręsia greitas lietuvių išnykimas — ištautinimas.

3. Todel reikalaujame, kad tautininkų vyriausybė pasitrauktų, kad valdžią sudarytų visos politinės sriovės demokratiniais pamatais, nustatytais Steigiamojo Seimo, ir kad šitokia demokratinė Lietuva jungtusi su kitomis šalimis, kurios stengiasi išsigelbėt iš gręsiančio didžiausio pavergimo.

Rez. Komisija:
J. Baltrušaitis,
S. Ivanauskas.

Amsterdam, N. Y.

Lietuvio pranešimas iš taksų konvencijos

Tėvynėje nesenai buvo pranešta, kad lietuvis John A. Roggers, kuris yra Amsterdam'o Taxpayers' asociacijos sekretorium ir kad jį gubernatorius Lehman paskyrė dalyvauti nacionalėje Tax Association konvencijoje Detroit, Mich. Jis praeitą savaitę sugryžo iš tos konvencijos ir padarė pranešimą. Tame pranešime p. Roggers nupasakojo, kad konvencijoje svarstyta daug svarbių reikalų kas liečia taksų mokėjimą. Konvencija kreipė ypatingą domę į tai, kad suradus budus kaip butų galima sumažinti federalės, valstijų ir miestų valdžių užlaikymą.

Konvencijoje dalyvavo apie 600 delegatų, kurie atstovavo 48 šio krašto valstijas ir Kanadą. Priimta rezoliucijos, kuriomis pakviesta į sekamų metų konvenciją Meksiką, Kubą ir Centralinės Amerikos valstybes. **Rep.**

Wilkes Barre, Pa.

Iš Lietuvių kulturinio veikimo

Tarp Wilkes Barre lietuvių kulturinis veikimas buvo per nekurį laiką pusėtinai apleistas, bet vėliausiu laiku pradedama daugiau susirupint tuo veikimu.

Kuomet Lietuvių Progresyvis Kliubas pradėjo verbuot aplink save pažangius lietuvius, kliubo veikimas pagyvėjo. (L. P. Kliubo nariai didžiumoj yra ir SLA. nariais). Kadangi kliubas yra nusistatęs veikti bepartyviškoj dirvoj, tai sąlygos leidžia bendrai veikti lietuvių apšvietos ir kulturos darbe. Kliubas turi savo pastovią buveinę ir yra pasiskyręs kiekvieną penktadienio vakarą, nuo 7 valandos vakaro iki vėlybos nakties, savo nariams sueiti, kur galima pasidalinti įvairiom nuomonėm ir pasiskaityti įvairių svorių laikraščių, kuriuos nariai suneša.

Taipgi pradeda veikti ir Lietuvių Meno ir Dailės Kliubas. Kliubo nariai jau kelis kartus dalyvavo radio programoj ir šių metų lapkričio 13 d., sekmadienio vakare, suvaidins veikalą "Brolžudys", tragedija penkiuose veiksmuose iš lietuvių gyvenimo. Veikalas bus perstatytas Lietuvių Progresyvių Kliubo svetainėj, 325 East Market Street, Wilkes Barre, Pa., 7:30 val. vakare.

Lošėjų grupės komisija prašo visų wilkesbariečių ir apielinkės lietuvius ateiti tą vakarą ir pasižiurėti to veikalo. Po perstatymo bus balius su šokiais, tai visi atsilankę galės linksmai laiką praleisti ir tuo pačiu kartu paremti lietuvių meno veikimą.

Mano nuomone butų naudinga jaunuoliams įsteigti lietuvių kalbos mokyklėlę bendrai susitarus su Wilkes Barre S. L. A. kuopomis ir Lietuvių Progresyviu Kliubu. Pasvarstykime draugai.

V. Botyrius.

Kilnojimasis iš valstijos į valstiją nesulaikys bedarbės apdraudos gavimo

Veik visos valstijos priėmė sutartis, sulig kurių nedirbantieji darbininkai gyveną vienoje valstijoje gali gauti apdraudą pagal kitų valstijų įstatymų. Tai yra svarbu tiems darbininkams, kurie kraustosi iš vienos valstijos į kitą, bejieškodami darbo.

Pavyzdžiui, imkime šitokį atsitikimą. Tulas vyras dirbo Pennsylvania valstijoje, ten neteko darbo ir išvyko gyventi į New Yorką. Jei tas darbininkas negaus darbo New Yorke, tai jis gali prašyti apdraudos sulig Pennsylvania valstijos įstatymo. Jeigu Pennsylvania valstijos viršininkai randa jį priimamu, tai jis gaus apdraudą gyvendamas New Yorko valstijoje.

Apdraudos gavimo procedura eina sulig tam tikrų patvarkymų. New Yorke norint gauti apdraudą reikia kreiptis į artimiausią State Employment Service ofisą.

FLIS.

Kiekvienas SLA. narys privalo naktų nemiegoti, kol jis neprirašys prie Susivienijimo savo geriausio draugo.

Naudojamas visame pasaulyje nuo 1867 metų

Kalėdinė Ekskursija
Į LIETUVĄ

LAIVAI ĮSPLAUKIA IŠ NEW YORKO

DEUTSCHLAND	Gruodžio 1
HAMBURG	Gruodžio 7
BREMEN	Gruodžio 14
NEW YORK	Gruodžio 15

Patogus geležinkeliais susisiekimas iš Bremen ar Hamburgo
Mes jums pagelbėsime gauti vizitinių ir imigracijos vizas jusų Europos giminėms
Informacijų klauskite pas vietini agentą arba
57 BROADAWY — — — — NEW YORK
HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH-GERMAN LLOYD

SENIAUSIAS AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VIENYBĖ

SVARBŲS ĮVYKIAI DABAR KASDIEN ĮTINKA.

VIENYBĖ skaitydami, greičiausiai ir kasdien sužinosite svarbiausius įvykius po visą pasaulį.

VIENYBĖ plačiai rašo apie Amerikos lietuvių veikimą, kelia aikštėn ir gina tautinius lietuvių reikalus, platina mokslą ir kulturą, kovoja su lietuvių nutautimu.

VIENYBĖ kas savaitę leidžia jaunimui puslapį anglų kalba ir Moterų Pasaulį.

VIENYBĖS dienraštis metams siuntinėjamas už $5.00. Metinę prenumeratą išsyk sumokėję dienraščio ėmėjai gauna dovaną — gerų knygų.

VIENYBĖS vienos dienos laida nemokamai siunčiama susipažinti.

VIENYBĖ turi turtingą knygyną. Reikalaukite katalogų.

VIENYBĖ užlaiko didelę spaustuvę. Spausdina laikraščius, žurnalus, reikalingas kontorams knygas ir blankas, tikietus, skelbimus, orderių knygutes ir atsakomingai atlieka visus kitus spaudos darbus. Visais reikalais kreipkitės:

VIENYBĖ
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

VIENYBĖS UŽSIENIŲ INFORMACIJŲ BIURAS. Parduoda laivakortes visų keliavimo linijų geriausių ir greičiausių laivų į Klaipėdą ir kitus uostus. Išrupina dokumentus ir išrengia keleivius į visas pasaulio šalis. Pagelbsti surasti seniau atvykusių laivų vardus ir datas. Surašo įvairius dokumentus, notarinius įgaliojimus, pirkimo ir pardavimo aktus. Daro nuorašus ir vertimus lietuvių, anglų ir kitomis kalbomis. Persiunčia pinigus ir kitus siuntinius.

VIENYBĖ TRAVEL BUREAU,
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Žinios iš Lietuvos

Vilniaus krašte neleidžia vaidinimų

Vilniaus lietuvių meno ir literaturos d-ja norėjo spalio 19 d. Vilniuje ir spalio 15 d. Valkininke (Vilniaus—Traką apskrityje) suvaidinti Čiurlionies "Pinigėlius". Storastija neleido. Lenkų spaudoje po poros dienų pasirodė žinutė apie tai, storastijos gi neigiamas atsakymas argumentuojama šiais žodžiais: "Nevalia vaidinti tendencingus lietuviškus veikalus". "Pinigėliai" Vilniuje ir provincijoje buvo vaidinami nuo 1920 m. (L. Ž.)

Jubiliejinė Lietuvos iždo apyskaita

Valstybės kontrolė, patiekdama seimui 1937 metų biudžeto vykdymo apyskaitą, kartu pateikė ir viso nepriklausomybės laikotarpio Lietuvos valstybės iždo išlaidų santrauką. Iš tos jubiliejinės apyskaitos sužinome, kiek kuri ministerija savo tvarkomiems reikalams ir algoms yra padariusi išlaidų per 20 metų.

Prezidenturos išlaikymas atsiėjo (per 20 metų) apie 4 mil. lt. Seimo reikalams išleista apie 81,000,000 lt. Seimo išlaidos taip svyravo: 1922 — 150,000, 1923 — 859,000, 1924 — 1,414,000, 1925 — 1,519,000, 1926 — 1,380,000, 1927 — 728,000, 1928 —1935 — po porą šimtų tukstančių litų tiktai seimo tarnautojų algoms: 1936 metais naujam seimui išleista 532,000 lt., 1937 — 659,000 lt.

Ministerių Tarybos dvidešimtmečio išlaidos siekia 56,000,000 lt., Valstybės Tarybos nuo 1928 metų — 2,437,000 lt., Klaipėdos krašto gubernaturos — nuo 1928 metų — 5,235,000, Valstybės Kontrolės nuo 1919 metų — 16,441,000 lt. Krašto Apsaugos Ministerija turėjo išlaidų nuo 1918 metų — 847,000,000 lt., Vidaus Reikalų Ministerija — 351,000,000 lt., Finansų Ministerija — 524,000,000 lt., Žemės Ukio Ministerija — 574,000,000 lt., Švietimo Ministerijos reikalams — 539,000,000 lt.

Žemės ukio ir švietimo reikalams išlaidas žymiau ėmė didinti tautiškoji vyriausybė, norėdama stipriau paremti ukininkus ir krašto švietimą. Pavyzdžiui, žemės ukiui išleista 1926 metais 30,000,000 lt., o 1928 metais jau 46 mil. lt., 1931 metais 65 mil. lt. ir pan. Švietimo Ministerijos reikalams 1926 metais išleista 30 mil. lt., 1928 metais — 35 mil. lt., 1929 m. — 36 mil. lt., 1930 m. 44 mil. lt., 1931 m. — 46 mil. lt. Krizės metu švietimo išlaidos buvo kiek sumažintos, bet jau pernai jos vėl siekė 46 mil. lt.

Mažiausiai išleido Užsienių Reikalų Ministerija — 81 mil. lt., Teisingumo Ministerija — 140 mil. lt. Daugiausia išlaidų padarė Susisiekimo Ministerija (geležinkeliams, plentams, tiltams ir kt.) 927 mil. lt.

Per nepriklausomybės laikotarpį valstybės iždas turėjo maždaug tiek ir pajamų, kiek išlaidų. **VDV.**

Kaip įvykdytas 1937 m. Lietuvos biudžetas

Valstybės kontrolierius, inž. K. Šakenis, pateikė seimui patvirtinti pereitų metų valstybės pajamas ir išlaidas. Jis priminė, kad 1937 m. valstybės biudžetas seimo buvo priimtas ir Valstybės Prezidento patvirtintas 255,570,652 lt. paprastųjų ir 47,869,457 lt. nepaprastųjų pajamų, o iš viso 303,44,109 lt. sumai.

Vykdant biudžetą pasirodė, kad vienos pajamos plaukė geriau ir jų sulaukta daugiau negu buvo numatyta, kitų pajamų buvo mažiau. Pernai pajamų buvo gauta apie 27,000,000 lt. daugiau, negu 1936 m. ir metai buvo baigti su apie 12,000,000 lt. pertekliumi.

Valstybės kontrolierius nurodė, kad visos iš valstybės iždo skirstomos sumos buvo sunaudotos teisėtai. Beveik visos ministerijos padarė sutaupų, mažiau išleisdamos, negu joms buvo skirta.

Seimas 1937 metų biudžeto vykdymo apyskaitą patvirtino. **VDV.**

Lietuviai gryžta iš Ispanijos karo

Prasidėjus ispanų pilietiniam karui, keliolika lietuvių, gyvenusių Amerikos Suvienytose Valst., Anglijoje ir kitur, nuvyko padėti vyriausybininkams, o kiti net įstojo į gen. Franko kariuomenę. Per daugiau kaip dvejus metus Ispanijos frontuose buvo užmušta apie 10 musų tautiečių. Keliasdešimts jų buvo sužeista, bet smulkių žinių apie tolimesnį jų likimą iki šiol negauta. Bene du lietuviai pateko į nelaisvę.

Dabar kai kurie giminaičiai kariaujančių lietuvių ispanų frontuose gavo laiškus, kad jie jau ruošiasi gryžti namo. Vienas Amerikos lietuvis, kariavęs Aragono fronte, parašė savo giminėms laišką, kad jis mielai gryžtų į savo seną tėvynę — Lietuvą, negu atgal į milioninį Chicagos miestą. (L. U.)

Klaipėdos seimelio rinkimuose lietuviai dalyvaus trimis sąrašais

Lietuviškoji Klaipėdos krašto visuomenė į busimojo seimelio rinkimus, kiek patiriama, eis trimis sąrašais. Juos išstatys atskirai — ukininkai, darbininkai ir visuomenės sąjunga, kuri į savo eiles telkia įvairius krašto sluoksnius. (L. U.)

Į platesnį susitarimą su Vokietija

Lietuvos Vokietijos ekonominės derybos pasibaigė susitarimu padidinti prekybos objektą. Ryšium su tuo iš kompetetingų organų mes patyrėme, kad šis susitarimas sudaro pagrindą ilgesniam ir pastovesniam ekonominiam ir politiniam bendradarbiavimui tarp abiejų kaimyninių kraštų sudaryti.

Vokietijos pasiuntinys Lietuvai Dr. Zechlinas turėjo ilgesnį pasitarimą su ministriu pirmininku kun. Mironu. (S.)

Parduodama bažnyčia ir kapai

"Vilniaus Žodis" paskutiniam numeryje praneša, kad Švenčionių teismo antstolis aprašė ir išstatė varžytynėms Čeikinių bažnyčią, kapus ir parapijos trobėsius. Nesusipratimo eiga šitokia: po pasaulinio karo sudegusioji bažnyčia buvo atstatyta visuomenės lėšomis, bet šalimais esamo dvaro savininkas A. Brynk del kažkokių išrokavimų visą bažnyčios, kapų ir parapijos trobėsių užimtą plotą su nekilnojamu turtu įrašė savo ipotekon. Dvarininkas, žinia, kaip dvarininkas, prisidarė skolų ir pereitų metų pabaigoj buvo išvaržytas. Š. m. spalio 15 d. antstolis aprašė ir bažnyčią. Kas bažnyčią nupirks, tuo tarpu neaišku, bet gana jau to fakto, kad tai pirmos šios rųšies varžytynės ne tik Vilniuj, bet ir, greičiausia, visam pasauly. (S.)

Klaipėdoj atiminėjami vidaus pasai

Kaip ir prieš kiekvienus rinkimus, jau pradedamas atiminėti iš lietuvių krašto gyventojo požymis. Tai daroma remiantis 1928 m. įstatymu apie krašto gyventojų požymiui įgyti ir netekti įstatymą. "Valdžios Žiniose" skelbiama, kad pagal šį įstatymą krašto gyventojo požymio netenka 868 žmonės, kurie veik visi yra lietuviai. Ta priemone norima sumažinti lietuvių balsuotojų skaičių per ateinančius rinkimus. Be to, reikia pastebėti, kad į šį skaičių neįeina tie krašto pasai, kuriuos atėmusi krašto policija ar savivaldybės.

Paprasčiausia priemonė atimti iš gyventojo krašto požymį yra reikalavimas uždirbti minimum 120 litų. Kadangi lietuvių gyventojų daugumą sudaro uosto ir fakrikų darbininkai, tai jiems pasų klausimas yra ypatingai opus. Darbininkas, kuriam atimamas požymis, kaip neuždirbančiam mėnesiui 120 litų, nebetenka teisės iš viso gauti darbo Klaipėdos krašte. Tuo budu, jam nelieka nieko kito, kaip kraustytis kitur, ko tuo suvaržymu ir siekiama.

Tie butini 120 lt. uždarbio yra specialiai prieš lietuvius. (L. Ž.)

Lietuvių suėmimai Vilniaus krašte

Spalio 16 d. po visų dienos darbų pas J. Vyšniauską (Senųjų Ramonų km., Andrejavo valsč.) užėjo kaimynai pasišnekėti. Vos jie atėjo, čia pat pribuvo Grumodziškės pasienio kariuomenės sargybos kapralas su dviem kareiviais ir suėmė šiuos jaunuolius: J. Balevičių, L. Kalesinską, Alf. Krasnademskį, Alg. Kalesinską ir J. Lipską. Visus suimtuosius nusivarė į sargybą ir pralaikė visą naktį. Ryto metą surašė visiems suimtiesiems protokolus už nelegalų susirinkimą ir sąlyginai iki teismo paleido. (L. Ž.)

Nuteisė antrą kartą

Šiomis dienomis Vilniaus apeliacinis teismas nagrinėjo buvusio lietuviškos skaityklos vedėjo Bistricoje — Petro Valentinavičiaus bylą. Valentinavičius buvo kaltinamas jog duodavęs žmonėms skaityti tokias knygas, kurios Lenkijos valstybėje yra draudžiamos, be to, sudarydavęs sąlygas ukininkams klausyti Kauno radio.

Pirmoje teismo instancijoje jis buvo nuteistas už tai 3 metams kalėjimo ir 6-riems metams atimtos teisės. Šiame, apeliaciniame, teisme kalėjimo bausmė buvo sumažinta iki 2 metų, o pilietiškų teisių netekimas paliktas 6 metams, kaip ir pirmoje teismo instancijoje. (L. A.)

Nuteisė Suvalkijos sukilėlių ukininką

Kariuomenės teismas Kaune sprendė Suvalkų krašto ukininkų bruzdėjimo dalyvio J. Kavoliuno baudž. bylą. Kavoliunas veikęs kartu su keturiais sušaudytaisiais, bet jam tada pavykę pasislėpti ir trejetą metų slapstės, kol šiemet patekęs į policijos rankas. Kavoliunas pripažintas kaltu ir nubaustas šešeriais metais sunk. darbų kalėjimo. (L. Ž.)

Kipras Petrauskas atvyks į Ameriką

Kipras Petrauskas pakviestas Amerikon ir yra pasiryžęs ten važiuoti. Jo kelionė, jei įvyks, numatoma apie vasario mėnesio pusę. (L. Ž.)

Vėl neleidžia

Švenčionių storasta spalio 22 d. rašytais raštais uždraudė steigti "Kulturos" skyrius Navikuose ir Kalviškėje (Tverečiaus valsč.). Sprendimai motyvuojami viešojo saugumo sumetimais.

Vilniaus vaivada neleido steigti "Kulturos" skyrių Melagėnuose ir Juodagalviuose. Švenčionių apskr. Šis sprendimas taip pat grindžiamas viešojo saugumo argumentais. (V. Ž.)

Kuopų Susirinkimai

SOUTH FORK, PA. — SLA. 141 kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 4 d., 2 val. po pietų, S. J. D. svetainėj. Malonėkite visi nariai ir narės atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1939 metams ir aptariami kiti kuopos reikalai. Nepamirškit atsivesti savo draugus prirašyti prie SLA., nes tai yra geriausia apdraudos organizacija.
J. Valukas, sekr.

PLYMOUTH, PA. — SLA. 246 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks gruodžio 4 d., 2 val. po pietų, priprastoj svetainėj. Malonėkite visi nariai ir narės pributi, nes bus kuopos valdybos rinkimas 1939 metams ir aptariami kiti svarbųs reikalai. Ateidami atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 246 kuopos. **K. Gaidžiunas**, sekr.

WEST PULLMAN, ILL. — SLA. 55 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 11 d., 2 val. po pietų, Bimbos svetainėje, 635 West 119-th Street, Chicago, Ill. Bus renkama kuopos valdyba ir visokios komisijos. Visi nariai ir narės butinai atsilankykite paskirtu laiku.
J. Tamašauskas, sekr.

MINERSVILLE, PA. — SLA. 13 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 4 d., priprastu laiku ir priprastoj svetainėj. Malonėkite visi nariai skaitlingai susirinkti, nes bus renkama valdyba 1939 metams ir aptariami kiti svarbųs reikalai. Ateidami atsiveskite savo draugus, drauges ir pažystamus prirašyti prie SLA. 13, kuopos.
A. J. Banišauskas, sekr.

EASTHAMPTON, MASS. — SLA. 312 kuopos sekantis susirinkimas įvyks gruodžio 11 d., priprastoj svetainėj ir priprastu laiku. Visi draugai malonėkite pributi, nes tai bus priešmetinis susirinkimas ir bus renkama kuopos valdyba 1939 metams. Taipgi atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 312 kuopos. Neatsilankiusieji busite baudžiami.
V. Mickus, sekr.

PROVIDENCE, R. I. — SLA. 347 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 4 d., 2 val. po pietų, L. P. P. Kliubo name, 475 Smith St. Malonėkite visi nariai ir narės pributį ir užsimokėkite savo mėnesines mokestis, kad neliktumet suspenduoti. Taipgi bus renkama kuopos valdyba 1939 metams. Neužmirškite atsivesti savo draugus prirašyti prie SLA. 347 kuopos. **V. J. Bankauskas**, sekr.

SPRINGFIELD, ILL. — SLA. 275 kuopos nariai kviečiami atsilankyti į sekantį susirinkimą, nes tai bus svarbus susirinkimas — turėsime rinkti naują kuopos valdybą sekantiems metams. Taipgi balsuosime, kokiame mieste turės buti SLA. Centras. Prašomi visi nariai atsivesti naujų narių prirašymui prie SLA. 275 kuopos. **C. Joseph**, sekr.

THOMPSONVILLE, CONN. — SLA. 113 kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 4 d., 2 val. po pietų, 34 Pearl St. svetainėj. Visi nariai ir narės malonėkite pributi, nes bus renkama 113 kuopos valdyba 1939 metams ir aptariami kiti reikalai.
Antanas Brazinskas, sekr.

SPRING VALLEY, ILL. — SLA. 275 kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 4 d., 1:30 val. po pietų, priprastoj svetainėj. Kviečiami visi nariai atsilankyti, nes bus renkama kuopos valdyba 1939 metams. Taipgi užsimokėkite visas duokles už 1938 metus, kad neliktumet suspenduoti. Atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 274 kuopos.
Jurgis Gloveckas, sekr.

WILKES BARRE, PA. — SLA. 115 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 4 dieną, priprastu laiku, Crystal svetainėj, 325 M. Market St. Visi nariai malonėkite atsilankyti, nes bus rinkimas kuopos valdybos ir aptariami kiti svarbųs reikalai. Atsiveskite savo draugus ir pažystamus prirašyti prie SLA. 115 kuopos.
Jurgis Skučas, sekr.

INKERMAN, PA. — SLA. 79 kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 11 d., 1 val. po pietų, Kliubo Svetainėj. Malonėkite visi nariai ir narės atsilankyti, nes bus svarbių reikalų aptarimui. Taipgi bus renkama kuopos valdyba 1939 metams. Ateidami atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA. 79 kuopos, nes kuopa nutarė priimti naujus narius už pusę įstojimo mokesties.
Ona Žiurienė, sekr.

SLA. APSKRIČIŲ IR KUOPŲ PARENGIMAI

PATERSON, N. J. — SLA. 101 kuopa rengia prakalbas nedėlioj, lapričio 27 dieną, 1938 m., 2:30 val. po pietų, visiems gerai žinomoj St. Bukanausko svetainėj, 62 Lafayette St. ir kampas Summer St., Paterson, N. J. Kalbės dabartinis SLA. organo Tėvynės Redaktorius gerbiamas advokatas **Kleofas Jurgelionis.** Taigi visi vietos ir apielinkės lietuviai ir lietuvaitės kviečiami atsilankyti ir išgirsti kaip yra svarbu prigulėti prie apdraudos organizacijos — Susivienijimo Lietuvių Amerikoje. — Rengimo Komisija.

Geros naujienos inkstų kentėtojams

Kada puslė maudžia, kada išėjimas sunkus, kada pečių skausmas vargina

Jei inkstų gaiža ir deginantis šlapinimasis, kilęs nuo šalčio, jus prikelia iš lovos ir nutraukia jums miegą — prašalink tuos nepatogumus taip, kaip tai padarė tukstančiai kitų, kurie išsirašė **Ki-retic** plyskelių. Nėra reikalo daugiau kęsti puslės maudimo ir skausmų del inkstų neveiklumo, kilusio nuo šalčio. Iškirpk šį garsinimą ir pasiųsk šiandien. Nesiųsk pinigų, $1.25 užmokėk laiškanešiui kada jis **Ki-retic** jums atneš Tada pamatyk kaip greit palengvinimas ateis.

KI-RETIC Co., Dept. T,
529 Hudson St., New York, N. Y.

Reumatizmas Sausgėlė

Nesikankykite savęs skausmais, Reumatizmu, Sausgėle, Kaulų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukimu, nes skaudėjimai ant patalo paguldo.

CAPSICO COMPOUND mostis lengvai prašalina viršminėtas ligas; mums šiandien daugybė žmonių siunčia padėkavones pasveikę. Kaina 50c., per paštą 55c. ar dvi už $1.05.

Knyga: "ŠALTINIS SVEIKATOS" augalais gydytis, kaina 50 centų.

Dukart tvirtesnė 75c.

Justin Kulis
3259 South Halsted Street,
CHICAGO, ILLINOIS.

Užrašyk Jiems

NAUJIENAS

--bus geriausia

Kalėdų Dovana!

TEGUL KALĖDŲ DIEDUKAS užrašo jusų šeimai ar jusų draugams NAUJIENAS visiems metams. Tai bus geriausia dovana iš visų dovanų. Šia dovana jie džiaugsis ne vieną dieną, bet šešias dienas į savaitę per visus metus. Su dovana mes pasiųsime ir Gražią Kalėdų Pasveikinimo Kortelę.

NAUJIENOS metams Chicagoje $8.00
Kitur Suv. Valstijose ir Kanadoje $5.00

IŠPILDYKIT ŠITĄ KUPONĄ ŠIANDIEN.

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

Aš čia prisiunčiu už Naujienų prenumeratą visiems metams. Pradėkit siuntinėti nuo ..... dienos šiuo adresu:

VARDAS .....

ADRESAS .....

NUOLATINIS, GREITAS SUSISIEKIMAS
Tarp New Yorko ir Klaipėdos, Per Gothenburgą

Kelionė prasideda ir baigiasi Švedų Amerikos Linijos laivais. Nuo Švedijos, vyksta iš Stockholmo ar Kalmaro moderniškuoju S. S. **"Marieholm".**

Nereik Švedų vizos keleiviams į Lietuvą per Švediją.
Laivų išplaukimai iš New Yorko:

KALĖDINĖS EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
Išplauks iš New Yorko
DROTTNINGHOLM -- -- -- -- lapkričio 30
GRIPSHOLM -- -- -- -- -- -- gruodžio 7

Platesnių žinių ir laivakorčių kreipkitės į vietinį laivakorčių agentą, arba

SWEDISH AMERICAN LINE

636 Fifth Ave., Rockefeller Center, New York, N. Y.

LIETUVOS-AMERIKOS IMPORTO IR EKSPORTO BENDROVĖ

Importuoja ir parduoda Lietuviškus Maisto B-vės Konservuotus kumpius ir Picnic hams didelėse ir mažose skardinėse, rukytus kumpius, rukytą bekoną, luncheon meat, raugintus agurkus ir kepeninį paštetą (Liver Paste).

Užsakymai priimami nemažesniems kiekiams kaip 5 dėžės.

LITHUANIAN-AMERICAN IMPORT & EXPORT CORPORATION
157 CHAMBERS STREET NEW YORK, N. Y.
Tel. REctor 2-2786

MUSŲ PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI

MUSŲ ADVOKATAI

Adv. F. J. Bagočius,
"Keleivio" Name,
255 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Valandos kasdien: 9 iki 7.

Adv. John B. Borden,
2201 W. Cermak Road,
Chicago, Ill. Kasdien 9 iki 5.
Vakarais 6 iki 8.
Telefonas: Canal 1175.

Adv. Joseph J. Grish,
4631 So. Ashland Avenue,
Chicago, Ill.
Res. 6515 So. Rockwell St.
Tel.: Yards 1001.

Adv. K. P. Gugis,
Chicago, Ill. Kamb.: 1431-1434.
Namuose: 3323 So. Halsted St.
Ofisas: 127 No. Dearborn St.,
Vakarais: 6 iki 8:30.

Adv. C. Voketaitis,
50 Court Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: TRiangle 5-3622
Tel.: EVergreen 8-7179

MUSŲ GYDYTOJAI

Dr. V. S. Nares,
Medikas ir Chirurgas,
2420 Marquette Road,
Chicago, Ill. Val.: 1—3 ir 7—9
Tel.: Hemlock 8151

Dr. J. S. Staneslow,
Medikas ir Chirurgas,
SLA. Daktaras Kvotėjas,
95 No. Main Street,
Waterbury, Conn.

Dr. G. J. Tarulis,
Osteopatas Gydytojas,
7912 So. Halsted Street,
Chicago, Ill.
Valandos: 10—5 ir 7—9

MUSŲ GRABORIAI

Tel. Stagg 2-0783 Notary Public
Joseph LeVanda
(Levandauskas)
General Manager And Embalmer
LEVANDANCKAS BROS.
UNDERTAKERS
337 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.

MUSŲ BIZNIERIAI

A. J. KUPSTIS
SLA. NARYS
Tel. So. Boston 9423

Real Estate & Insurance
Specializuojam: Biznialis,
Gyvenimo Namais ir Farmoms
Mandagus ir Greitas Patarnavimas

322 W. Broadway, South Boston, Mass.

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS

A. S. TREČIOKAS
314 Walnut Street,
Newark, N. J.
Telefonai: MArket 2-4867
arba BIgelow 2-1093

Laivakortės Lietuvon ir Lenkijon ir į visas šalis. Greitas ir saugus pinigų siuntimas į visas šalis. Generalinė apdrauda. — Namai, automobiliai. Nuosavybių pardavojimas ir administravimas. Importavimas iš Lietuvos. Notaras — tvirtina visokius dokumentus.

Benedict J. Schegaus
Real Estate & Insurance
Mortgage Loans
195 Grand St., Brooklyn, N. Y
Tel.: EVergreen 7-1241

John Naghten & Co.
Established 1863
Insurance
1903 Insurance Exchange
Chicago, Illinois

Ekstra! Ekstra! Ekstra!

AMERIKOS LIETUVIS

Bepartyvės kripties 8 pusl. savaitinis laikraštis
PRISIŲSK $2. GAUSI LAIKRAŠTĮ METAMS IR DAR

$5.00 VERTĖS KNYGOMIS DOVANAI

Pasirenkant iš 42-jų skirtingų rušių knygų, kurių sąrašas tilpsta "Amerikos Lietuvy" ant 5-to pusl.

Pavyzdinį Laikraščio numerį siunčiame Dovanai

Kreipkitės:

AMERIKOS LIETUVIS
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

NAUJAI IŠLEISTA

Valgių Gaminimo, Namų Prižiurėjimo Knyga

SU PRIEDU

Kaip Pagamint Vaisių Vynas

Knyga susideda iš 223 pusl. Joje tilpsta į 500 įvairių Valgių ir Gėrymų Gaminimui Receptų. Kaina tik $1.00.

AMERIKOS LIETUVIS
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

Ar atlikote savo SLA. pareigą?